

آزمون‌های سراسر گاج

گزینه دوسمرا انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم انسانی

دوره‌ی دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۲۸۰	مدت پاسخگویی: ۲۶۰ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	فارسی	۲۵	۱	۲۵	۱۸ دقیقه
۲	زبان عربی (عمومی)	۲۵	۲۶	۵۰	۲۰ دقیقه
۳	دین و زندگی	۲۵	۵۱	۷۵	۱۷ دقیقه
۴	زبان انگلیسی	۲۵	۷۶	۱۰۰	۲۰ دقیقه
۵	ریاضیات	۱۵	۱۰۱	۱۱۵	۳۰ دقیقه
		۱۰	۱۱۶	۱۲۵	
		۱۰	۱۲۶	۱۳۵	
۶	اقتصاد	۱۰	۱۳۶	۱۴۵	۱۰ دقیقه
۷	علوم و فنون ادبی	۱۵	۱۴۶	۱۶۰	۲۵ دقیقه
		۱۰	۱۶۱	۱۷۰	
		۱۰	۱۷۱	۱۸۰	
۸	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۱۸۱	۱۹۰	۱۰ دقیقه
۹	تاریخ	۱۰	۱۹۱	۲۰۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	۲۰۱	۲۱۰	
		۱۰	۲۱۱	۲۲۰	
۱۰	جغرافیا	۱۰	۲۲۱	۲۳۰	۲۰ دقیقه
		۱۰	۲۳۱	۲۴۰	
		۱۰	۲۴۱	۲۵۰	
۱۱	جامعه‌شناسی	۱۰	۲۵۱	۲۶۰	۳۰ دقیقه
		۱۰	۲۶۱	۲۷۰	
		۱۰	۲۷۱	۲۸۰	
۱۲	فلسفه و منطق	۱۰	۲۸۱	۲۹۰	۳۰ دقیقه
		۱۰	۲۹۱	۳۰۰	
		۱۰	۳۰۱	۳۱۰	
۱۳	روان‌شناسی	۱۰	۳۱۱	۳۲۰	۱۰ دقیقه

برای اطلاع از نتایج آزمون و زمان دقیق اعلام آن باید در کانال تلگرام گاج عضو شوید. @Gaj_ir

آزمونهاى سراسر گاج

دروس	طراحان	ويراستاران علمى
فارسى	اميرنجات شجاعى - مهدى نظرى	اسماعيل محمدزاده مسيح گرچى - مريم نورى نيا
زبان عربى	روح اله اصغرى	حسام حاج مؤمن - عليرضا شفيعى شاهو مراديان - سيد مهدى ميرفتحى پريسا فيلو
دين و زندگى	مرتمضى محسنى كبير محمد رضايى بقا	بهاره سليمى
زبان انگليسى	اميد يعقوبى فرد	مريم پارسائيان
رياضيات	محمد يگانه	ندا فرهنگتى - مريم ولى عابدينى مينا نظرى
اقتصاد	ميترا چينى ساز	مريم پارسائيان - رقيه بژند على على پور - مريم ميرقاسمى
تاريخ	محمداسماعيل سلمان پور	سيده مريم ميرقاسمى - فاطمه ساريخانى مريم پارسائيان - على على پور
جغرافيا	محسن مصلايى	محمداسماعيل سلمان پور مريم پارسائيان - سيده مريم ميرقاسمى فاطمه ساريخانى
جامعه شناسى	مينا تاجيك	مريم پارسائيان - رقيه بژند سيده مريم ميرقاسمى - على على پور
فلسفه و منطق	سيد حسام الدين جلالى طهرانى	مريم پارسائيان - عماد صفرنژاد
روان شناسى	نگار كاغذگران	سيده مريم ميرقاسمى - مريم پارسائيان رقيه بژند - على على پور

آماده سازى آزمون

مدريت آزمون: ابوالفضل مزرعتى

بازيى و نظارت نهايى: سارا نظرى

برنامه ريزى و هماهنگى: مريم جمشيدى عيى - مينا نظرى

ويراستاران فنى: بهاره سليمى - ساناز فلاحى - مرواريد شاه حسينى - مريم پارسائيان - مليحه سادات خادمى

سرپرست واحد فنى: سعيده قاسمى

صفحه آر: فرهاد عبدى

طراح شكل: فاطمه ميناسرست

حروف نگاران: پگاه روزبهانى - زهرا نظرى زاد - سارا محمودنسب - الناز دارانى - مهناز كاظمى - اكرم قدمى

امور چاپ: عباس جعفرى

فروشگاه مركزى گاج: تهران - خيابان انقلاب
نبش بازارچه كتاب

اطلاع راسد ثبت نام ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانى اينترنتى www.gaj.ir

فارسی

۱ ۲ معنی درست واژه‌ها: اندیشه: بدگمانی، اندوه، ترس، اضطراب، فکر / مکیدت: کید، مکر، حيله / سورت: تندى و تیزی، حدت و شدت / طاق: فرد، یکتا، بی‌همتا / مسحور: مفتون، شیفته، مجذوب

۲ ۲ معنی درست واژه‌ها: راه یافتن: راه را کج کردن، تغییر مسیر دادن / وقیعت: سرزنش، بدگویی / بور: سرخ (بور شدن: شرمنده شدن، خجلت زده شدن) / تلمذ: شاگردی کردن، آموختن / کذا: این چنین، چنین / نزه: باصفا، خوش آب و هوا

۳ ۱ معنی درست واژه: ملالت: آزدگی، ماندگی، به ستوه آمدن (ملامت: سرزنش)

۴ ۱ املاى درست واژه‌ها: ثقت: اعتماد / مسامحه: آسان گرفتن، ساده‌انگاری / غالب: پیروز / صواب: صلاح، درست

۵ ۴ املاى درست واژه: گذاردن: این جا به معنی رها کردن، ترک کردن

۶ ۴ املاى درست واژه: سمن: نوعی گل، یاسمن

۷ ۲ بیت اول: ضمیر «ش»: مفعول / بیت دوم: ضمیر «م»: مضاف‌الیه

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ضمیر «م» در هر دو بیت: مضاف‌الیه

۳) ضمیر «ت» در بیت اول و «ش» در بیت دوم: متمم

۴) ضمیر «ش» در هر دو بیت: مفعول

۸ ۳ وابسته پیشین: یک / یک / چه / این / این / هر / چندین (۷ وابسته)

وابسته پسین: نوبهار / مرده‌دل / اش / اگل / سنبل / کنار / برگ / شاخسار / مختلف / خار (۱۰ وابسته)

۹ ۴ ترکیب‌های وصفی: دو حرف / حرف بی‌ثمر / واعظ بدکار (۳ ترکیب)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) آن چنان باغ / آن چنان بهار (۲ ترکیب)

۲) هر ناقص‌بصیرت / مهر عالم‌تاب (۲ ترکیب)

۳) این شرار / شرار شوخ (۲ ترکیب)

۱۰ ۱ ترکیب‌های اضافی: نور عشق / خرج کرکسان (۲ مورد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) گروه مستندی: [تو] دل را زنده کن.

گروه مستندی

[تو] خرج کرکسان خواهی شدن.

گروه مستندی

[من] طوطی شیرین‌زبانم.

گروه مستندی

[آن آینه‌رو] م (من) [را] زنگاروار سبزه بیگانه می‌شمارد.

گروه مستندی

۳) مضارع اخباری: می‌تراود، می‌شمارد / ماضی نقلی: رفته‌ای

۴) ضمیر متصل در نقش مفعولی: «م» در عبارت «بیگانه‌ام» در مصراع پایانی.

۱۱ ۴ فعل «ساختن» در این گزینه معنی اسنادی دارد و در سایر

گزینه‌ها به معنی «سازگار شدن» به کار رفته است.

۱۲ ۱ بررسی موارد نادرست:

سه دیدار: نادر ابراهیمی / پیامبر و دیوانه: جبران خلیل جبران / در حیاط کوچک پاییز در زندان: اخوان ثالث / تیرانا: محمدرضا رحمانی (مهرداد اوستا) / جوامع‌الحکایات و لوامع‌الزوایات: محمد عوفی / ماه نو و مرغان آواره: رابیندرانات تاگور / شلوارهای وصله‌دار: رسول پرویزی

۱۳ ۳ بررسی آرایه‌های گزینه (۳):

تشبیه: یوسف گل (اضافه تشبیهی) / نرگس به یعقوب
تلمیح: اشاره به داستان حضرت یعقوب و یوسف (خ)

کنایه: روشن شدن چشم کنایه از بینا شدن و خوشحالی فراوان از دیدار عزیز
ایهام: بو: ۱- شمیم و رایحه ۲- امید و آرزو

۱۴ ۱ جناس تام (بیت «د»): مردم (مردمک)، مردم (آدمیان)

کنایه (بیت «ج»): سر رشته از دست شدن کنایه از اختیار کاری از دست خارج شدن

پارادوکس (بیت «ه»): ننگ بودن نکونامی

ایهام تناسب (بیت «الف»): مجنون: ۱- دیوانه و شیفته (معنی درست) ۲- لقب قیس که عاشق لیلی بود. (معنی نادرست، متناسب با لیلی) / شیرین: ۱- معشوق فرهاد (معنی درست) ۲- نوعی مزه (معنی نادرست، متناسب با شکر) / شکر: ۱- ماده شیرین خوراکی (معنی درست) ۲- معشوقه خسرو و هویو شیرین (معنی نادرست، متناسب با فرهاد)
مجاز (بیت «ب»): سر (اول): مجاز از اندیشه

۱۵ ۴ نغمه حروف: بیت اول: تکرار (صامت‌های «ن» و «ب») / بیت

دوم: تکرار صامت «م» / بیت سوم: تکرار مصوت کوتاه (ب) در مصراع اول و تکرار صامت «ب» و «ش» / حسن تعلیل: —

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ایهام: مردم‌دار: ۱- اهل معاشرت ۲- دارای مردمک

پارادوکس: این که نرگس پُر خواب، بیدار باشد. / خفته‌ای بیدار (تصویر این که خفته‌ای بیدار باشد، در جمله «ور بُود»)

۲) تضاد: خفته ≠ بیدار / بُود ≠ نبُود

ایهام تناسب: شور: ۱- هیجان (معنی درست) ۲- نوعی مزه (معنی نادرست متناسب با شکر)

۳) استعاره: نرگس: استعاره از چشم

تشبیه: نرگس (چشم) به فتنه / چشم به [چشم] آهو / چشم به [انسان] مست / لب به یاقوت / لب به لعل

۱۶ ۲ بررسی آرایه‌ها در گزینه (۲):

جناس ناقص: گلخن و گلشن / ایهام تناسب: بوم: ۱- سرزمین (معنی درست) ۲- جغد (معنی نادرست، متناسب با باز) / تلمیح: اشاره به آیه شریفه «أنا لله و انا الیه راجعون» و عبارت «کل شیء یرجع الی اصله» / استعاره: گلخن: استعاره از دنیا / گلشن: استعاره از عالم بالا / سلطان: استعاره از خداوند

۱۷ ۴ مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۴): جواب بدی را با

خوبی دادن

مفهوم سایر گزینه‌ها:

۱) بی‌تعلقی موجب رهایی و آسودگی‌ست. / سزای ثمر داشتن، نابودی‌ست.

۲) مردم‌گریزی و آسیب‌پذیری

۳) ناسازگاری روزگار با صاحب‌دلان / سزای ثمر داشتن نابودی‌ست.

۱۸ ۳

آزمایش

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) دل‌تنگی، آرزوی و اندوه عمیق عاشق / ترجیح معشوق بر لذت‌های بهشتی
- (۲) از ماست که بر ماست.
- (۴) جان‌گناه بودن تهمت

۱۹ ۴

مضمون مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): درویش‌نازی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) صبر کلید کام‌یابی، رشد و ارزشمندی است.
- (۲) ضرورت هشیاری نسبت به آسیب دیدن از فرودستان
- (۳) ارزشمندی عارفان و توصیه به ارادتمندی نسبت به ایشان

۲۰ ۴

مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینه (۴): سنجیده‌گویی

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) دشواری سنجیده کردن کلام
- (۲) توصیه به خاموشی
- (۳) نکوهش خامی و ستایش پختگی در عشق / کارآزمودگی در عشق، شیرین است.

۲۱ ۳

مضمون مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): دشمنی روزگار با نیکان

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) بی‌توجهی آزادگان به بی‌بهرگی ظاهری
- (۲) تناسب آزادی و دنیاگریزی
- (۴) خرسندی آزادگان از نامرادی‌ها

۲۲ ۲

مفهوم گزینه (۲): رنگ باختن امتیازات دنیوی در عشق

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: ناپایداری ظلم

۲۳ ۲

مفهوم گزینه (۲): وفاداری دل عاشق نسبت به معشوق

مفهوم مشترک سایر گزینه‌ها: پاک‌بازی عاشقانه

۲۴ ۱

مضمون گزینه (۱): سرکشی و جفاکاری معشوق

مضمون مشترک سایر گزینه‌ها: فروتنی موجب کمال است.

۲۵ ۱

مفهوم بیت سؤال: ضرورت توجه به زیردستان و انجام وظایف

سروری

مفهوم گزینه (۱): لازمه برقراری حکومت، خوار نگه داشتن مردم است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۲) صداقت ملاک اخلاص است. / نکوهش ظاهرینی
- (۳) ناکامی و بدفرجامی
- (۴) توصیف رهایی و آزادی

زبان عربی (عمومی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه، واژگان، و یا مفهوم مشخص کن (۳۵ - ۲۶):

۲۶ ۳

ترجمه کلمات مهم: لا یَحْزُنُكَ: ناراحت نسازد، نباید ناراحت

کند / قولهم: سخن آنان / إن: زیرا، همانا / العزة: ارجمندی، عزت / لله: از آن خداست / جميعاً: جملاً، همگی

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- (۱) «قول» فاعل است نه مجرور به حرف جرّ، «اندوهگین مشو» ترجمه «لا تحزن» است.

(۲) «هر عزّتی» ترجمه نادرستی است، «لله» ← از آن خداست.

(۴) «هرگز» معادلی ندارد، «از گفته» نادرست است، «قول» فاعل است. [این قسمت در اصل، ترجمه این جمله است: «لا تحزن من قولهم أبداً.»]

۲۷ ۴

ترجمه کلمات مهم: لیثقی: باید انفاق کند / الغنی: ثروتمند، انسان توانگر / من هو بحاجة إليه: کسی که بدان نیازمند است / حتی یثقی: تا باقی بماند، تا بر جای بماند / له: برای او / ذکر حسن: یاد نیک

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «هر ثروتمندی» معادل «کل غنی» است نه «الغنی»، «من هو بحاجة إليه» نباید «نیازمندان» ترجمه شود، «از خود» معادلی ندارد، «یثقی» لازم است نه متعدی.

(۲) «من» ترجمه نشده است، «شاید» معادلی ندارد، «یثقی: باقی بماند» نه «باقی گذارد»، «ذکر» نکره است.

(۳) «چنان‌چه» معادلی در متن ندارد، «الغنی» معرفه است، «إلیه» ترجمه نشده است، «حتی» در ترجمه لحاظ نشده است، «باقی خواهد ماند» ترجمه اشتباهی است.

۲۸ ۲

ترجمه کلمات مهم: الوالدین: والدین، پدر و مادر / یحبان حباً: بی‌گمان دوست دارند [حباً: مفعول مطلق تأکیدی است. / مشاهده: دیدن، که بینند] مصدر را در میان جمله، می‌توان به صورت فعل هم ترجمه کرد / و هم یتقدّمون: درحالی که پیشرفت می‌کنند

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «بسیار» معادل درستی برای مفعول مطلق تأکیدی نیست، ضمیر «هما» ترجمه نشده است، ضمیر «شان» در «زندگی‌شان» اضافی است، «واو حالیه» درست ترجمه نشده است.

(۳) «حباً» مفعول مطلق تأکیدی اصلاً در ترجمه لحاظ نشده است، «یتقدّمون» مضارع است.

(۴) «چیزی که» معادلی در متن ندارد، ضمیر «هما» در «أولادهما» ترجمه نشده است، در حال پیشرفت می‌باشند (← در حالی که پیشرفت می‌کنند)

۲۹ ۲

ترجمه کلمات مهم: لا تظلم: ستم مکن / گما: همان‌طور که / لا تحب: دوست نداری / أن تظلم: مورد ستم واقع شوی / أحسن: نیکی کن / أن یحسن: نیکی شود

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) به «دیگران» معادلی در متن ندارد، «لا تحب» مضارع منفی است، «تظلم» مجهول است نه معلوم، «یحسن» مجهول است.

(۳) «ظالم میباش» ترجمه «لا تكن ظالماً» هست نه «لا تظلم»، فعل‌های «تظلم» و «یحسن» مجهول هستند.

(۴) «لا تحب» مضارع منفی است، «أن تظلم» نیز مثبت است نه منفی، «زیرا» نادرست است.

۳۰ ۴

ترجمه کلمات مهم: کثیر من النّاجحین: بسیاری از افراد موفق / آثاروا: برانگیخته‌اند / إعجاب: شگفتی / مع أنّهم: با وجود این‌که / كانوا: بوده‌اند / معوّقین: معلول

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

(۱) «من» ترجمه نشده است، «کثیر» خبر نیست بلکه مبتدا است، «الناجحین» معرفه است، «مع أنّهم» نادرست ترجمه شده است.

(۲) «باعث» ترجمه درستی از «آثاروا» نیست، «مع أنّهم» نادرست ترجمه شده است، «از معلولان» نادرست است.

(۳) «توانسته‌اند» معادلی ندارد، قسمت دوم گزینه کلاً مطابق با متن عربی نیست.

۲) قوی‌ترین حیوانات از نظر حافظه، فیل است! [متن می‌گوید فیل حافظه‌اش قوی است؛ نگفته است که قوی‌ترین است!]

۳) خداوند به فیل توانایی عجیبی در فراموشی رویدادهای تلخ کرده‌است! [طبق متن فیل حافظه‌ای قوی دارد و حوادث و رویدادها را چه تلخ و چه شیرین به یاد می‌آورد].

۴) موجودی زنده، بزرگ‌تر از فیل وجود ندارد! [دقت کنید جمله اول متن می‌گوید: «أَكْبَرُ الْحَيَوَانَاتِ الْبَرِّيَّةِ» یعنی بزرگ‌ترین حیوانات خشکی است نه در کل موجودات. چون هستند موجودات بزرگ‌تری که در دریاها زندگی می‌کنند.]

۳۷ ۳ چرا فیل تنها چند ساعت در روز می‌خوابد؟ زیرا او

۱) از شکارچسانی که عاچش را می‌خواهند می‌ترسد!

۲) حیوانی است واقعاً مهربان که به یاری رساندن به مجروحان می‌پردازد!

۳) بیشتر ساعاتش را در جستجوی آن‌چه می‌خورد سپری می‌کند! [دقیقاً و به صراحت در متن به این مطلب اشاره شده‌است: «وَهُوَ لَا يَنَامُ إِلَّا قَلِيلاً وَ يَبْحَثُ طَوْلَ النَّهَارِ عَنِ الطَّعَامِ الَّذِي يَحْتَاجُ إِلَيْهِ جِسْمُهُ الضَّخْمُ»]

۴) حیوانی گیاه‌خوار است که از درختان و علف‌ها تغذیه می‌کند! [این جواب بی‌ربط است.]

۳۸ ۴ «فیل به مراقبت از مجروحان می‌پردازد و آن‌گاه یکی از اعضای

گله می‌میرد، ناراحت می‌شود و گریه می‌کند.» این دلالت می‌کند بر

۱) این‌که او هرگز نخواهد توانست لحظات زیبایی را که با اعضای گله‌اش گذرانده‌است، فراموش کند! [این جواب خیلی عاشقانه است؛ اما پاسخ درست نیست!]

۲) توانایی فیل بر بلند کردن چیزهای سنگین مانند فیل مجروح! [پاسخی بی‌ربط!]

۳) این‌که او در مقابل انقراض حیوانات احساس مسئولیتی بزرگ می‌کند! [چنین مطلبی در متن دیده نمی‌شود.]

۴) این‌که فیل حیوانی اجتماعی است و از نظر احساسات شبیه انسان است! [دقیقاً به این نکته در متن اشاره شده‌است: يُمْتَلِكُ الْفَيْلُ بَعْضَ الصِّفَاتِ الْإِنْسَانِيَّةِ فَلَدَيْهِ قُدْرَةٌ عَلَى الرَّحْمَةِ فَيَقُومُ ...]

۳۹ ۲ کدام موضوع در متن نیامده است:

۱) اندازه فیل و شکل و ویژگی‌هایش! [صحبت از ارتفاع و وزن و بعضی ویژگی‌های فیل شده‌است.]

۲) چگونگی حمایت فیل از انقراض! [چگونگی حمایت فیل از انقراض اصلاً در متن دیده نمی‌شود.]

۳) رفتار فیل در محیطش! [رفتار فیل در مواظبت از مجروحان مصداقی برای این موضوع است.]

۴) برخی تهدیدات برای حیات فیل! [این موضوع هم در خط آخر اشاره شده‌است.]

■ گزینه درست را در اعراب و تحلیل صرفی مشخص کن (۴۲ - ۴۰):

۴۰ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «يَزْرَعُ» مضارع است: «وَزَرَ، يَزِرُ». ضمناً جمله فعلیه است.

۲) «يَزِرُ» ثلاثی مجرد است.

۳) این فعل معلوم است نه مجهول!

۴۱ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) «باب تفعیل» نادرست است. این فعل در باب «تَفَعَّلَ» است.

۳) «يَتَدَكَّرُ» به یاد بیاورد» متعدی است نه لازم.

۴) «مجهول» نادرست است، این فعل، معلوم است.

۳۱ ۱ ترجمه کلمات مهم: الْفَلَاحِيْنَ: کشاورزان / صَبَّارُونَ: بسیار

شکیبا هستند، صبور هستند / جَدًّا: واقعاً، بسیار / قَدْ يَسْتَعْرِقُ: شاید به طول بینجامد / اِثْمَار: میوه دادن / فَيْسِلَةٌ: نهالی / أَكْثَرُ: بیش از، بیشتر از / عِدَّةٌ سنوآت: چندین سال

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

۲) زائد بودن «انسان‌ها»، «قد» قبل از فعل مضارع در ترجمه لحاظ نشده است، «اِثْمَار: میوه دادن» نه «میوه‌ها»، زائد بودن «قطعاً»

۳) «صَبَّارُونَ» درست ترجمه نشده است، «میوه‌ها» نادرست است، «يَسْتَعْرِقُ» درست ترجمه نشده است، «عِدَّة: چندین».

۴) «بایستی» معادلی ندارد، «فَيْسِلَةٌ» مفرد است، «ممکن است» اشتباه است.

۳۲ ۱ در این گزینه ضمیر «ه» در «حیاته» و «نَيْلًا» که مفعول مطلق تأکیدی است، در ترجمه نیامده است.

ترجمه درست: «هر که در زندگی‌اش تلاش کند، بی‌گمان به اهداف خویش می‌رسد.»

۳۳ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «أَنْبِيَاءُ اللَّهِ: پیامبران خدا / يَهْدُوا: هدایت کنند

۲) لَا تَخْرُجُوا: بیرون نروید [لای ناهیه است.]. «اکنون» باید قبل از «زیرا» ترجمه شود.

۳) وَ يَقْتُلُوهُ: و آن را بپذیرند [نه «تا آن را ...»]

۳۴ ۲ ضمیر «شان» در «درس‌هایشان» در گزینه‌های (۳) و (۴)

ترجمه نشده است، «هم‌چون تلاشگران» باید به صورت اسلوب مفعول مطلق نوعی [مصدر + مضاف إليه] تعریب شود. (رد سایر گزینه‌ها)

۳۵ ۳ «دانشمند بدون عمل، مانند درخت بدون میوه است.» تأکید بر

روی «عمل کردن به دانسته‌ها» است که گزینه (۳) هم به همین موضوع اشاره دارد. ■ متن زیر را با دقت بخوان سپس متناسب با آن به سوالات پاسخ بده (۴۲ - ۳۶):

فیل بزرگ‌ترین حیوانات خشکی است که بر سطح زمین زندگی می‌کند و آن حیوانی آرام و مهربان است. فیل حیوانی بسیار قدرتمند است و می‌تواند با استفاده از دندان‌ها و خرطومش درختی را بلند کند و آن را حرکت دهد. فیل حدود شش تن وزن دارد و ارتفاعش به سه متر می‌رسد. فیل حیوانی گیاه‌خوار است که برگ‌های درخت و علف‌ها را می‌خورد و فقط اندکی می‌خوابد و در طول روز دنبال غذایی می‌گردد که بدن بزرگش به آن نیاز دارد.

حافظه فیل بسیار قوی است، چه فیل مکان‌های آب‌هایی را که هر چند یک بار از آن گذر کرده است فراموش نمی‌کند. و شگفت‌انگیزتر آن است که فیل می‌تواند رویدادهای گذشته و افرادی را که با مهربانی با او رفتار کرده‌اند یا به او بدی کرده‌اند به یاد آورد. فیل برخی صفات انسانی را دارد؛ او توانایی‌ای در مهربانی دارد و به مراقبت از مجروحان می‌پردازد و آنگاه که یکی از اعضای گله می‌میرد، ناراحت می‌شود و گریه می‌کند؛ متأسفانه این موجود زیبا در معرض تهدید به انقراض است، چراکه برخی شکارچیان برای دستیابی به عاج و فروش آن در بازارها اقدام به کشتن آن می‌کنند.

۳۶ ۱ بر اساس متن

۱) فیل زندگی در مکان‌های پُر از درختان و آب را دوست دارد! [طبیعتاً این گزاره درست است؛ چون فیل گیاه‌خوار است و به درختان و آب نیاز دارد.]

۴۲ | ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۲) با توجه به معنا «مُهَدَّدٌ: تهدید شده» اسم مفعول است.
(۳) «مُهَدَّدٌ» نکره است، باید گفته شود: خبر «أَنَّ».
(۴) «اسم آن و منصوب» نادرست است، ضمناً این اسم، معرب است نه مبني.
■ گزینه درست را در پاسخ به سؤال‌های زیر مشخص کن (۵۰ - ۴۳):

۴۳ | ۳ در این گزینه دو واژه حرکت‌گذاری درست ندارند:

- (۱) «مُهَدَّدَات» (اسم فاعل) درست است.
(۲) «تَلَوْتُ» (مصدر باب تَفَعَّل) درست است.
(۳) «الأفراخ» (جوجه‌ها) نادرست تعریف شده است. تعریف مقابل برای «العش» لانه است.
(۴) «الأفراخ» (جوجه‌ها) نادرست تعریف شده است. تعریف مقابل برای «العش» لانه است.

بررسی گزینه‌ها:

- (۱) کشنده‌ها: آنچه حشرات را می‌کشد!
(۲) جوجه‌ها: مکانی که در آن پرندوها زندگی می‌کنند! (نادرست)
(۳) اجازه دادن: اجازه به شخصی برای انجام دادن کاری!
(۴) جغد: حیوانی که در خرابه‌ها زندگی می‌کند و در روز می‌خوابد!
(۵) «أسیر»: اسیر کردند» و «أطلق»: آزاد کرد» متضاد هستند.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) مسلمانان خواهر رسول خدا را اسیر کردند، اما او وی را آزاد کرد!
(۲) به ثروتمندی که فقیر گشته است و ارجمندی که خوار شده است، رحم کنید!
(۳) انسان باید صلح را گسترش دهد و به مردم یاری رساند!
(۴) از رفتار این مرد و تعاملش با دیگران خوشم می‌آید!

۴۶ | ۱ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) «مُعَوَّقاً» هم حال است و هم اسم مفعول.
(۲) اسم مفعول دیده می‌شود (معروفة)، اما اسم فاعل نداریم.
دقت کنید: «العالم» اسم فاعل نیست.
(۳) «مُخْتَلَفَةً» صفت است، اما اسم مثنی نداریم.
دقت کنید: «بُلدان» جمع مکسر «بلد» است نه مثنی.
(۴) «فَنِيَّةً» صفت است، اما اسم فاعل وجود ندارد.

۴۷ | ۴ بررسی گزینه‌ها:

- (۱ و ۲) لام به معنای «برای این‌که، تا» است.
(۳) حرف لام با «مَن» به معنای «مال چه کسی» است.
(۴) حرف لام در «فَلْتَسْأَلْ» پس باید بپرسیم» لام امر است.

ترجمه گزینه‌ها:

- (۱) برای این‌که در مسابقه آینده موفق شویم، بسیار تلاش می‌کنیم!
(۲) برای این‌که زبان عربی را یاد بگیریم، به کشورهای عربی سفر کردیم!
(۳) پلیس از همه زائرین سؤال کرد: این چمدان‌ها مال چه کسی است؟
(۴) این مرد تجربه‌های بسیاری دارد، پس باید از او این سؤال را بپرسیم!

۴۸ | ۲ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) «لا» نفی جنس است نه نفی!
(۲) «لا» لای نهی است: لای نهی + «تَسْأَلُوا» (فعل مضارع تغییر یافته) + نون وقایه + ی. [از من نپرسید]
(۳) «لا» نفی است. به طور کلی در ترکیب‌های «أَنْ، كَيْ، حَتَّى، إِنْ + لا + فعل مضارع»، «لا» از نوع نفی است.
(۴) «لا» با توجه به تغییر یافتن آخر فعل، قطعاً نهی است نه نفی.

۴۹ | ۳ سؤال از ما می‌خواهد مصدری را مشخص کنیم که برای تأکید آمده است. پس باید دنبال مفعول مطلق تأکیدی باشیم که در گزینه (۳) (زحماً) دیده می‌شود.

۵۰ | ۲ در گزینه (۲) قبل از «إِلَّا» نقش اصلی مفعول وجود ندارد، پس مستثنی‌منه هم وجود ندارد و اسلوب حصر است. در سایر گزینه‌ها مستثنی‌منه وجود دارد و اسلوب استثنا می‌باشند: «الإنسان، وعاء و الأقرباء».

دین و زندگی

۵۱ | ۲ دعوت به تفکر و تعقل، تدبیر و خردورزی در جای‌جای این کتاب آسمانی مشاهده می‌شود و نزول تدریجی آیات قرآن کریم و دعوت مکرر این کتاب به خردورزی و دانش از یک طرف و تشویق‌های دائمی رسول خدا (ص) از طرف دیگر سد جاهلیت و خرافه‌گویی را شکست و یکی از جاهل‌ترین جوامع آن روز را مشتاق علم ساخت و آیه شریفه «قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ»، با آن هم‌آوایی دارد.

۵۲ | ۱ قرآن کریم رمز (سر) سعادت و رستگاری (فلاح) ما را تزکیه نفس دانسته و می‌فرماید: «قد افلح من زكاه: به یقین هر کس خود را تزکیه کند، رستگار شد»، تزکیه نفس زمانی اتفاق می‌افتد که نفس ما از آلودگی‌ها پاک شود، این کار با توبه از گناهان آغاز می‌شود.

۵۳ | ۴ در این آیات، خداوند متعال تفاوت انسان‌های دین‌دار و بی‌دین را توجه به عدالت اقتصادی دانسته است.
دلیل نادرستی گزینه (۳) در این آیه، توصیف انسان‌های تکذیب‌کننده دین است نه به طور کلی انسان‌های تکذیب‌کننده.

۵۴ | ۱ این آیه به رشد و پرورش فرزندان به عنوان یکی از اهداف ازدواج اشاره دارد. لذا گزینه (۱) صحیح است و مابقی گزینه‌ها از آیه دیگر درس ۱۲ سال یازدهم یعنی «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا...» دریافت می‌شود.

۵۵ | ۲ اشرافی‌گری، تجمل‌گرایی برخی مسئولین و فساد اداری و مالی، یکی از مهم‌ترین عوامل عقب‌ماندگی اقتصادی و فاصله طبقاتی است که علاوه بر آثار منفی اقتصادی باعث بی‌اعتمادی عمومی و رواج تجمل‌گرایی و مصرف‌گرایی در میان مردم می‌شود، بنابراین بر مسئولین و مدیران کشور واجب است که از این شیوه زندگی اجتناب کنند و با اسوه قرار دادن خود، دیگران را به سوی یک اقتصاد سالم دعوت کنند.

۵۶ | ۱ در گزینه (۲) عبارت عوامل بیرونی و عادی شدن گناه و در گزینه (۳) توجیه گناه و عادی شدن گناه و در گزینه (۴) عدم شناخت جایگاه خویش از این آیه دریافت نمی‌شود.

۵۷ | ۲ نوجوانی و جوانی بهترین زمان برای پاسخ منفی دادن به این تمایلات گناه‌بی‌گناه است، انسانی که در این دوره سنی به سر می‌برد، هنوز به گناه عادت نکرده و خواسته‌های نامشروع در وجود او ریشه‌دار نشده است و به تعبیر پیامبر اکرم (ص) چنین کسی به آسمان نزدیک‌تر است.

۵۸ | ۲ طبق آیه شریفه «فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَ مِنْ تَابِ مَعَكَ وَ لَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ»، رسول خدا (ص) و مسلمانان، امر به استقامت و پایداری شده‌اند و نباید در برابر خداوند طغیان کنند.

۵۹ | ۱ با توجه به حدیث شریف امام علی (ع): «حُبُّ الشَّيْءِ يَمْعَى وَ يُصِمُّ» پیشوایان دین ما از ما خواسته‌اند که در مورد همسر آینده، با پدر و مادر مشورت کنیم تا به انتخابی درست برسیم.

۷۰ ۲ قرآن کریم در همان زمان نزول، که این عمل (زنا) فراوان بود، در مقابل آن ایستاد و آن را گناه کبیره شمرد، این حکم نه تنها برای دنیوی بلکه برای امروز و فردای انسان‌ها باقی است تا هیچ‌گاه موقعیت خانواده متزلزل نشود و سلامت جسمی و روحی انسان‌ها به خطر نیفتد، قرآن کریم می‌فرماید: «و لا تَقْرَبُوا الرِّئِي إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَّ سَاءَ سَبِيلًا: به زنا نزدیک نشوید قطعاً آن عملی بسیار زشت و راهی ناپسند است.»

۷۱ ۱ قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که قبل از ازدواج، حتماً عفاف پیشه کنند تا خداوند به بهترین صورت زندگی آنان را سامان دهد؛ هم‌چنین می‌خواهد که به هیچ وجه در پی رابطه غیرشرعی چه پنهان و چه آشکار با جنس مخالف نباشند که زبان آن تا قیامت دامن‌گیر آنان خواهد شد و در نسل‌های آنان تأثیر بدی خواهد گذاشت.

۷۲ ۱ هر جوانی به طور فطری و طبیعی خواستار ازدواج با کسی است که قبل از ازدواج پاکدامنی خود را حفظ کرده و رابطه غیرشرعی با جنس مخالف نداشته باشد. کسی که چنین خواسته‌ای دارد، باید خودش نیز این‌گونه باشد؛ هم‌چنین هر کس خواستار آن است که تا دیگران به اعضای خانواده او نظر سوء نداشته باشند، خودش هم باید چنین باشد. نظام هستی بر عدالت است. عمل هر کس، عکس‌العملی دارد که قسمتی از آن در این جهان ظاهر می‌شود و تمام آن در آخرت.

۷۳ ۲ با توجه به آیه ۲۱ سوره روم که می‌فرماید: «وَمِن آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً، إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ: و از نشانه‌های خدا آن است که همسرانی از [نوع] خودتان برای شما آفرید تا با آن‌ها آرامش یابید و میان شما «دوستی» و «رحمت» قرار داد. همانا در این مورد، نشانه‌هایی است برای کسانی که تفکر می‌کنند.»

با توجه به انتهای آیه «يَتَفَكَّرُونَ» این نشانه‌ها برای «اهل فکر» است و با توجه به کلیدواژه «مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً» رشد اخلاقی و معنوی از اهداف ازدواج را می‌توان نتیجه گرفت.

۷۴ ۳ پیشوایان ما همواره دختران و پسران را به ازدواج تشویق و ترغیب کرده و از پدران و مادران خواسته‌اند که با کنار گذاشتن رسوم غلط شرایط را برای آنان فراهم کنند و به خاطر پندارهای باطل هم‌چون فراهم شدن همه امکانات زندگی، فرزندان خود را به گناه نکشانند و جامعه را گرفتار آسیب نسازند. تأخیر در ازدواج سبب افزایش فشارهای روحی و روانی، روابط نامشروع و آسیب‌های اجتماعی می‌شود.

۷۵ ۲ نباید فاصله میان بلوغ جنسی و عقلی با زمان ازدواج زیاد شود و تشکیل خانواده به تأخیر افتد، به همین علت پیشوایان ما همواره دختران و پسران را به ازدواج تشویق و ترغیب کرده‌اند و از پدران و مادران خواسته‌اند که با کنار گذاشتن رسوم غلط شرایط لازم را برای آنان فراهم کنند و پیامبر (ص) در این باره فرموده‌اند: «کسی که ازدواج کند، نصف دین خود را حفظ کرده است، پس باید برای نصف دیگر از خدا پروا داشته باشد.»

زبان انگلیسی

۷۶ ۴ فرم درخواست نسبتاً واضح است، ولی اگر هر سؤالی داشتید، فقط از منشی بپرسید.

توضیح: با توجه به کاربرد فعل در زمان حال ساده در بند شرط (have) شرطی از نوع یک است و در بند جواب شرط اصولاً از زمان آینده ساده استفاده می‌شود. ولی با توجه به این‌که در بند جواب شرط جملات شرطی نوع یک از ساختار جمله امری نیز می‌توانیم استفاده کنیم و به دلیل این‌که در این‌جا ساختار امری می‌تواند جمله را از نظر مفهومی کامل کند، گزینه (۴) صحیح است.

۶۰ ۲ پیامبر (ص): می‌فرماید: «کسی که دوست دارد، نگاهش به چهره کسانی افتد که از آتش دوزخ در امان‌اند، به جویندگان علم بنگرد...» و این موضوع مؤید معیار عدالت‌خواهی و معیارهای تمدن اسلامی است که ایشان سد جاهلیت و خرافه‌گرایی را شکست (انکسار) و یکی از جاهل‌ترین جوامع آن روز را مشتاق علم ساخت.

۶۱ ۲ تسلیم و بندگی خداوند، عزت نفس را به دنبال دارد و افتادن در دام گناه نتیجه (معلول) غفلت از خداوند است.

۶۲ ۱ شاید کسی بپرسد ریشه تمایلات در وجود انسان چیست؟ این سؤال مناسبی است که پاسخ آن می‌تواند راهگشای ما برای رسیدن به عزت و دوری از ذلت باشد و زمانی تمایلات دانی بد می‌شوند که این تمایلات را اصل و اساس زندگی قرار دهد و فقط در فکر رسیدن به آن‌ها باشد و از تمایلات الهی خود غافل بماند.

۶۳ ۱ عبارت «إِنَّهُ لَيْسَ لِأَنْفُسِكُمْ ثَمَرٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَاتَبِعُوهَا إِلَّا يَهَا: همانا بهایی برای جان شما جز بهشت نیست، پس [خود را] به کم‌تر از آن نفروشید» اشاره به «شناخت ارزش خود، نفروختن خویش به بهای اندک» از راه‌های تقویت عزت دارد و عبارت «بنده کسی مثل خودت نباش، زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است» اشاره به «توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او» دارد.

۶۴ ۳ امیرالمؤمنین علی (ع) در مورد ایام جاهلیت می‌فرماید: «مردم آن زمانه مذاهب پراکنده و خواسته‌های متناقض و روش‌های متفاوت داشتند برخی خدا را شبیه سایر مخلوقات می‌دانستند و برخی نیز غیر او را پرستش می‌کردند.»

۶۵ ۴ همان‌طور که تفرقه و پراکندگی به سرعت یک حکومت را از پای در می‌آورد و سلطه‌گران را بر کشور مسلط می‌کند، همبستگی اجتماعی، کشور را قوی می‌کند و به رهبری امکان می‌دهد که برنامه‌های اسلامی را به اجرا در آورد.

۶۶ ۳ تولید، توزیع و تبلیغ فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی، لوح‌های فشرده، مجلات، کتاب‌ها و انواع آثار هنری به منظور گسترش فرهنگ و معارف اسلامی و مبارزه با تهاجم فرهنگی و ابتذال اخلاقی، از مصادیق مهم عمل صالح و از واجبات کفایی و دارای پاداش اخروی بزرگ است.

۶۷ ۳ رفتار پیامبر (ص) با دخترشان، حضرت فاطمه (س) برای جامعه آن روز (اعراب جاهلی) و نیز امروز بسیار آموزنده بوده، در آن شرایطی که زن از هرگونه احترام و جایگاه محروم شده بود، رسول خدا (ص) با گفتار و رفتار خویش انقلابی عظیم در جایگاه خانواده و زن پدید آورد.

۶۸ ۱ با توجه به آیه: «لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَ زِيَادَةٌ وَّ لَا يَرْهَقُ وُجُوهُهُم قَتْرٌ وَّ لَا ذِلَّةٌ: برای کسانی که نیکوکاری پیشه کردند، پاداش نیک و چیزی افزون‌تر است و بر چهره آنان غبار خواری و ذلت نمی‌نشیند»، بازتاب نیکوکاری انسان با عزت عبارت «لَا يَرْهَقُ وُجُوهُهُم» است و با توجه به آیه «وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَّ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ: آنان که بدی پیشه کردند، جزای بد به اندازه عمل خود می‌بینند و بر چهره آنان غبار ذلت می‌نشیند.» دلیل نشستن غبار ذلت بر چهره انسان «کسب گناهان» است یعنی عبارت قرآنی «وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ».

۶۹ ۲ نمی‌توان باید و نبایدهای دینی و الهی را با قوانین بشری که اهداف محدود و کوچکی دارند، مقایسه کرد و مثلاً گفت چرا خداوند برای فلان گناه چنین مجازاتی قرار داده است؟ چرا که خداوند می‌داند (علم و آگاهی خداوند) آن گناه مانعی بزرگ بر سر راه سعادت و نعمت‌های ابدی است.

هر دستور خداوند، دلایل خاص خود را دارد که حکمت آن حکم و دستور نامیده می‌شود.

۸۵ ۳ اقتصاد آن کشور در دهه ۱۹۵۰ بعد از پایان جنگ جهانی دوم رشد سریعی را پشت سر گذاشت.

- (۱) تنوع، گوناگونی
(۲) اشاره؛ ارجاع
(۳) اقتصاد
(۴) اندازه؛ اقدام

۸۶ ۱ انرژی هسته‌ای وقتی اولین بار ظاهر شد (به عنوان منبع انرژی مطرح گردید)، به عنوان یک جایگزین پاک [و] ایمن برای زغال و گاز تبلیغ می‌شد.

- (۱) هسته‌ای
(۲) عمومی، همگانی
(۳) مصرف‌شده
(۴) عمومی

۸۷ ۳ در حال حاضر دانشجویانی از کشورهای مختلف وجود دارند [که] در برنامه ما انگلیسی می‌خوانند.

- (۱) عنصر؛ اصل
(۲) تفاوت، فرق
(۳) تنوع، گوناگونی
(۴) اتصال، پیوند

توضیح: مختلف، گوناگون: "a variety of"

بدون گیاهانی مانند درختان، هیچ حیاتی روی زمین نمی‌توانست وجود داشته باشد. درختان از طریق فرآیند فتوسنتز، دی‌اکسید کربن را از هوا می‌گیرند و اکسیژن ساطع می‌کنند، بنابراین [به] حفظ تعادل جو کمک می‌کنند. ریشه‌های درختان خاک را تثبیت می‌کنند، بنابراین آن (خاک) در اثر باران شسته نمی‌شود و برگ‌های آن‌ها مقدار زیادی بخار آب ساطع می‌کنند که بر تعادل آب و هوای جهان تأثیر می‌گذارد. جنگل‌ها حدود ۱۵ میلیون مایل مربع (۳۹ میلیون کیلومتر مربع) از سطح این سیاره (زمین) را پوشش می‌دهند. درختان در اندازه بسیار متفاوت هستند، از سرخ‌چوب (صنوبر غول‌پیکر) بزرگ گرفته تا بیدهای برفی کوتوله [که] فقط چند اینچ ارتفاع [دارند]. آن‌ها غذای میلیون‌ها موجود زنده را تأمین می‌کنند و برای ساختن ساختمان‌ها، مبلمان - حتی صفحات کتاب‌های درسی شما - چوب تولید می‌کنند.

۸۸ ۴

- (۱) شیء؛ هدف
(۲) کارکرد، عملکرد
(۳) محدوده، طیف
(۴) فرآیند، روند

۸۹ ۱ توضیح: برای بیان نتیجه در جملات مرکب از "so" (بنابراین، در نتیجه) استفاده می‌شود.

دقت کنید: چون مفعول فعل متعدی "wash away" (یعنی ضمیر "it") پیش از این فعل قرار دارد، باید این فعل را به صورت مجهول به کار ببریم.

۹۰ ۴ توضیح: با توجه به این‌که ضمیر موصولی به تمام عبارت پیش از جای خالی اشاره دارد، باید آن را غیرانسان در نظر بگیریم و در بین گزینه‌ها "which" را انتخاب می‌کنیم.

۹۱ ۳

- (۱) کسب کردن، به دست آوردن
(۲) بالا بردن؛ ترقی دادن
(۳) تفاوت داشتن، متفاوت بودن
(۴) مقیاس گرفتن

۹۲ ۴ توضیح: با توجه به کاربرد اسم قابل شمارش "inches" بعد از جای خالی، در جای خالی نمی‌توانیم از "little" و "a little" استفاده کنیم.

دقت کنید: بعد از "only" کاربرد "few" و "little" نادرست است.

۷۷ ۴ من از کارفرمایان حریص بیزارم که به کارمندان کم‌ترین [پول] ممکن را پرداخت می‌کنند، ولی از آن‌ها توقع دارند تمام روز سخت کار کنند.

توضیح: بعد از فعل "expect" (انتظار داشتن، توقع داشتن) ابتدا مفعول (در این‌جا ضمیر مفعولی "them") و سپس فعل دوم به صورت مصدر با "to" به کار می‌رود.

دقت کنید: کاربرد ضمیر تأکیدی "themselves" تنها در صورتی می‌توانست صحیح باشد که مفعول جمله از نظر شخص با فاعل یکسان بود.

۷۸ ۳ اگر قادر بودید با سرعت نور سفر کنید، می‌توانستید در یک ثانیه ۷/۵ بار زمین را دور بزنید.

توضیح: با توجه به این‌که در این جمله، از ساختار شرطی برای اشاره به یک امر فرضی یا خیالی استفاده شده است، شرطی از نوع دوم است و در نتیجه در بند شرط به فعل گذشته ساده نیاز داریم و بند جواب شرط با فعل آینده در گذشته ساده کامل می‌شود.

دقت کنید: در جای خالی اول، از "could" برای درست کردن ساختار گذشته ساده استفاده کرده‌ایم، ولی در جای خالی دوم، "could" جایگزین "would" در ساختار آینده در گذشته ساده شده است.

۷۹ ۴ اگر دستورالعمل‌ها را دنبال نکنید، دستگاه درست کار نخواهد کرد.

توضیح: با توجه به مفهوم جمله و کاربرد فعل حال ساده (don't follow) در بند شرط، جمله شرطی دارای ساختار شرطی نوع یک است و در بند جواب شرط به فعل آینده ساده (won't work) نیاز داریم.

۸۰ ۱ آن زوج جوان از شام خودشان راضی نبودند، بنابراین به مدیر رستوران شکایت کردند.

- (۱) راضی، خشنود
(۲) سالم؛ تندرست
(۳) [مواد غذایی] ارگانیک
(۴) مرتب‌شده، منظم

۸۱ ۳ ما به تازگی تبدیل کردن یکی از اتاق خواب‌ها را در خانه‌مان به اتاق بازی برای بچه‌ها تمام کرده‌ایم.

- (۱) شامل بودن، دربر داشتن
(۲) تولید کردن، ساختن
(۳) تبدیل کردن، برگرداندن
(۴) ارائه کردن

۸۲ ۳ اگر نگرش مثبتی داشته باشید، دنبال راه‌هایی برای حل کردن مشکلاتی که می‌توانید حل کنید می‌گردید و مسائلی را که نسبت به آن‌ها هیچ کنترلی ندارید رها می‌کنید.

- (۱) منبع
(۲) نمونه، مثال
(۳) نگرش؛ طرز برخورد
(۴) فرهنگ

۸۳ ۲ مطالعات نشان داده‌اند که مواد شیمیایی خاصی در پلاستیک‌ها عملاً می‌توانند به تکثیر سلول در انسان‌ها آسیب بزنند.

- (۱) نسبت، تناسب
(۲) تولیدمثل؛ [سلول] تکثیر
(۳) جمع‌آوری؛ کلکسیون
(۴) انتظار، توقع

۸۴ ۴ تغییر قد بچه‌ها برای من آهسته به نظر می‌رسد چون که آن‌ها را هر روز می‌بینم، ولی سایر افراد به ما می‌گویند [که] آن‌ها واقعاً سریع رشد کرده‌اند.

- (۱) احساسی؛ احساساتی
(۲) ذهنی؛ روحی
(۳) شخصی، فردی
(۴) تدریجی؛ آهسته

در [سال] ۱۲۷۱، مارکوپولو، یک نوجوان هفدهساله با پدر و عمویش در سفری به چین رهسپار شد. آن‌ها به دربار قوبلای خان رفتند. این سفر سه سال و نیم طول کشید. آن (سفر) پر از مخاطرات از جمله راهزنان و آب و هوای نامساعد بود. این مردان از میان ماسه‌های داغ آتشین و سرزمین‌های وحشی سفر کردند. آن‌ها از کوه‌های مرتفع و یک بیابان بزرگ عبور کردند. مارکو [در] دفاتری از همه آن‌چه که دید [بود] و بسیاری از داستان‌هایی که شنید [بود]، با دقت مرتباً یادداشت می‌کرد.

مارکو پس از بازگشتش، با نویسنده‌ای در مورد سفرش صحبت کرد. او موضوعاتی را [که] مردم هرگز [آن‌ها را] ندیده بودند یا در مورد [شان] نشنیده بودند، تعریف می‌کرد. داستان او با عنوان سفرهای مارکوپولو منتشر شد. او کاخ‌های بزرگ، شاهزاده‌های ثروتمند و چیزهایی [که] هرگز در اروپا تجربه نشده بود را توصیف می‌کرد. وی گفت که سنگ‌های مشتعلی را دیده است که امروزه ما آن را زغال‌سنگ می‌نامیم. او از نشت نفت از زمین تعریف می‌کرد. وی گفت آن برای روشنایی و درمان مورد استفاده قرار می‌گرفت. او کاربرد پول کاغذی در چین را مدت‌ها قبل از استفاده سایر کشورها از این نوع پول بیان کرد. مارکو توضیح داد که چگونه خان بزرگ با استفاده از یک سیستم پستی سریع، امپراتوری خود را تحت کنترلش نگه می‌داشت. نامه‌ها و سفارشات از طریق حمل پست توسط اسب‌های تندرو در سراسر قلمرو پادشاهی ارسال می‌شد. مارکو از معابد طلاپوش و پادشاهان با ثروت‌های هنگفتی از مروارید و یاقوت سخن می‌گفت.

سرانجام پولوها اجازه پیدا کردند تا چین را به عنوان سفیران (فرستاده‌های) خان، ترک کنند. آن‌ها یک شاهدخت را از خان به عنوان عروس به یک پادشاه تحویل دادند. بسیاری از خوانندگان فکر می‌کردند داستان‌های مارکو ساخته شده است (واقعی نیست)، اما بیشتر چیزهایی که مارکوپولو می‌گفت دیده [است]. [مواردی بودند که] درست بودن [آن‌ها] به اثبات رسیده است.

حیات به شکلی که ما از آن آگاه هستیم به دلیل شرایط محیطی خاص بر روی زمین وجود دارد. آب و هوا دو ماده اصلی مهم هستند که حیات [موجودات زنده] را تأمین می‌کنند. دماها [ی مناطق] در بیشتر [سطح] این سیاره معتدل است. تنوع عظیمی از حیات به دو صورت گیاهان و حیوانات وجود دارد. با این حال، چندین چیز وجود دارند که می‌توانند حیات روی زمین را به شکلی که ما از آن آگاه هستیم از بین ببرند.

یک آبرآتشفشان ناشناخته می‌تواند [در] هر جایی [و] در هر زمان با [هشدار] ناچیز یا بدون هشدار فوران کند. مقادیر فراوانی از خاکستر، خاک، دود گشوده و گدازه به هوا پرتاب خواهند شد. نور خورشید برای سال‌های بسیاری توسط ابرها پوشیده خواهد شد. میلیون‌ها گونه گیاهی و جانوری خواهند مُرد. یک آتشفشان مانند این هزاران سال پیش فوران کرد. آن فقط چند هزار انسان را زنده باقی گذاشت.

یک شهاب‌سنگ، سیارکی است که به زمین اصابت می‌کند. هر سال حدود شش تُن شهاب‌سنگ به جو زمین فرو می‌ریزند. بیشتر آن‌ها در اثر اصطکاک که هنگام انفجار شهاب‌سنگ پرسرعت در جو ایجاد می‌شود، می‌سوزند. تعدادی [از آن‌ها] باقی می‌مانند و به زمین برخورد می‌کنند. آن‌ها اغلب گودی‌هایی [روی سطح زمین] ایجاد می‌کنند. تقریباً هر ۱۰,۰۰۰ سال، یک سیارک بزرگ و بسیار مخرب به زمین اصابت می‌کند. حدوداً هر پنجاه تا صد میلیون سال، یک سیارک تقریباً با شش مایل پهنا به زمین برخورد می‌کند. احتمالاً دایناسورها به این نحو در حدود شصت و پنج میلیون سال پیش از بین رفتند.

۹۳ ۳ کدام بخش از اطلاعات نمی‌تواند به صورت منطقی در پاراگراف

دوم یا سوم وارد (اضافه) شود؟

(۱) در [سال] ۱۹۰۸ یک شهاب‌سنگ بر فراز سیبری [در] روسیه منفجر شد [و] ناحیه بزرگی از زمین را ویران کرد.

(۲) در سال ۷۹ میلادی، شهر رومی پمپئی در زیر خاکستر آتشفشانی دفن شد.

(۳) یک انفجار پرتو گاما در فضا می‌تواند جو زمین را [به شدت حرارت دهد و] از بین ببرد.

(۴) در زیر پارک‌های یلواستون یک آبرآتشفشان وجود دارد.

۹۴ ۳ عبارت "a few" که در پاراگراف سوم زیر آن خط کشیده

شده به "meteorites" اشاره دارد.

(۱) گونه‌های حیوانی و گیاهی (۲) انسان‌ها

(۳) شهاب‌سنگ‌ها (۴) تُن‌ها

۹۵ ۳ شما می‌توانید تمام حقایق زیر را از متن برداشت کنید به‌جز

(۱) تمام سیارک‌ها به شهاب‌سنگ تبدیل نمی‌شوند

(۲) برخی شهاب‌سنگ‌ها به زمین هیچ آسیبی نمی‌زنند

(۳) آبرآتشفشان‌ها حدوداً هر ده سال [یک بار] روی زمین اتفاق می‌افتند

(۴) پوشاندن [تابش] آفتاب باعث آسیب عظیمی بر حیات روی زمین می‌شود

۹۶ ۳ بهترین عنوان برای متن می‌تواند باشد.

(۱) مرگ‌بارترین فجایع طبیعی در تاریخ

(۲) انقراض میلیون‌ها گونه

(۳) برخی خطرات بزرگ برای حیات روی زمین

(۴) آیا انسان‌ها هرگز می‌توانند منقرض شوند؟

۹۷ ۱ پولوها در سفرشان به چین با تمام خطرات زیر مواجه شدند

به‌جز

(۱) نشت نفت از زمین

(۲) کوه‌های مرتفع

(۳) آب و هوای نامساعد و یک بیابان داغ

(۴) راهزنان

۹۸ ۳ کلمه "court" (در این جا دربار) به نحوی که در پاراگراف اول

استفاده شده می‌تواند به عنوان تعریف گردد.

(۱) محلی که یک محاکمه توسط قاضی برگزار می‌شود

(۲) ناحیه‌ای که برای انجام بازی‌هایی هم‌چون تنیس درست شده است

(۳) محلی که پادشاه یا ملکه در آن زندگی و کار می‌کند

(۴) ناحیه‌ای که [در آن] معابد زیادی وجود دارد

توضیح: تعاریف ذکرشده در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) هر سه می‌توانند برای "court" به کار روند، ولی در این متن معنی ذکرشده در گزینه (۳) را داریم.

۹۹ ۳ از محتوای متن می‌توانید چه چیزی را در مورد داستان‌هایی

که مارکو می‌گفت برداشت کنید؟

(۱) این داستان‌ها کاملاً ساختگی بودند.

(۲) مارکوپولو از قوبلای خان عصبانی بود.

(۳) داستان‌های گفته‌شده توسط مارکوپولو به احتمال زیاد واقعی بودند.

(۴) مارکوپولو هرگز به چین نرفت.

۱۰۸ ۴ ابتدا جمله هفتم دنباله حسابی را می‌یابیم:

$$a_7 = 302, d = 305 - 302 = 3$$

$$a_7 = a_1 + 6d = 302 + 6(3) = 302 + 18 = 320$$

حال عدد ۳۲۰ را به جای a_n در جمله عمومی دنباله هندسی قرار می‌دهیم:

$$a_n = 5 \times 2^{n-2} \Rightarrow 320 = 5 \times 2^{n-2} \xrightarrow[\text{تقسیم بر ۵}]{\text{طرفین تساوی}} 64 = 2^{n-2}$$

$$\Rightarrow 2^6 = 2^{n-2} \Rightarrow n - 2 = 6 \Rightarrow n = 6 + 2 = 8$$

۱۰۹ ۳ نسبت مشترک برابر است با: $r = \frac{2}{1} = 2$

واسطه هندسی بین جملات چهارم و دهم دنباله همان جمله هفتم دنباله است: $(\frac{r^4 + 1}{r} = 7)$

$$a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow a_7 = a_1 \times r^6 = (\frac{1}{r}) \times r^6 = r^5 = 32$$

$$a_7 = 27a_1 \Rightarrow a_1 r^6 = 27a_1 r^0 \Rightarrow r^6 = 27 \Rightarrow r = 3$$

$$\frac{a_1 r^6}{a_1 r^0} = \frac{27a_1 r^6}{a_1 r^0} \Rightarrow r^6 = 27 \Rightarrow r = 3$$

$$\Rightarrow a_8 = a_1 r^7 = 12(3)^7 = 12 \times 2187 = 26244$$

۱۱۱ ۳

$$r^{m-n} = \frac{a_m}{a_n} \Rightarrow r^{9-5} = \frac{a_9}{a_5} \Rightarrow r^4 = \frac{288}{18} \Rightarrow r^4 = 16$$

$$\xrightarrow{r > 0} r = 2 \Rightarrow a_{10} = a_1 \times r = 288 \times 2 = 576$$

$$a_7 - a_1 = 8 \Rightarrow a_1 r^6 - a_1 = 8 \Rightarrow a_1 (r^6 - 1) = 8$$

$$a_7 - a_7 = 72 \Rightarrow a_1 r^6 - a_1 r^6 = 72 \Rightarrow a_1 r^6 (r - 1) = 72$$

با تقسیم دو رابطه بالا خواهیم داشت:

$$\frac{a_1 r^6 (r - 1)}{a_1 (r^6 - 1)} = \frac{72}{8} \Rightarrow r^2 = 9 \xrightarrow{\text{جملات مثبت‌اند}} r = 3$$

$$a_1 (r - 1) = 8 \xrightarrow{r=3} a_1 (3 - 1) = 8 \Rightarrow 2a_1 = 8 \Rightarrow a_1 = 4$$

$$r = \frac{32}{64} = \frac{1}{2}, a_n = a_1 r^{n-1}, (\frac{1}{2})^2 = \frac{1}{4}$$

$$\frac{1}{4} = 128 (\frac{1}{2})^{n-1} \xrightarrow{\div (128)} \frac{1}{128} = (\frac{1}{2})^{n-1}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{2^7} = (\frac{1}{2})^{n-1} \Rightarrow \frac{1}{2^7} = \frac{1}{2^{n-1}} \Rightarrow 2^{11} = 2^{n-1}$$

$$\Rightarrow n - 1 = 11 \Rightarrow n = 12$$

$$r^{m-n} = \frac{a_m}{a_n} \Rightarrow r^{4-1} = \frac{96}{12} \Rightarrow r^3 = 8 \Rightarrow r = 2$$

$$S_n = \frac{a_1 (r^n - 1)}{r - 1} \Rightarrow S_8 = \frac{12(2^8 - 1)}{2 - 1} = 12(256 - 1) = 12(255) = 3060$$

۱۱۵ ۳ اگر به همه جملات دنباله هندسی ۲ واحد اضافه کنیم، دنباله

حاصل، هندسی نخواهد بود مثلاً:

$$3, 6, 12, \dots \Rightarrow \text{دنباله هندسی}$$

$$\xrightarrow{+2} 5, 8, 14, \dots \Rightarrow \text{دنباله هندسی نیست.}$$

۱۰۰ ۲ کدام یک از رویدادهای زیر ابتدا اتفاق افتاد؟

- ۱) مارکوپولو به ونیز بازگشت تا داستانش را منتشر کند.
- ۲) مارکو از کوه‌های زیادی سفر کرد تا به چین برسد.
- ۳) پولوها شاهدختی را به یک پادشاه تحویل دادند.
- ۴) داستان او با عنوان سفرهای مارکوپولو منتشر شد.

ریاضی و آمار

۱۰۱ ۴

$$a_{n+1} = \begin{cases} \frac{1}{2} a_n & \text{زوج } n \\ 5a_n + 1 & \text{فرد } n \end{cases}$$

$$\xrightarrow{n=1} a_2 = 5a_1 + 1 = 5(12) + 1 = 65 + 1 = 66$$

$$\xrightarrow{n=2} a_3 = \frac{1}{2} a_2 = \frac{1}{2}(66) = 33$$

$$\xrightarrow{n=3} a_4 = 5a_3 + 1 = 5(33) + 1 = 165 + 1 = 166$$

$$d = \frac{1}{3} - \frac{1}{6} = \frac{2-1}{6} = \frac{1}{6}$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow a_{10} = a_1 + (10-1)d \Rightarrow a_{10} = \frac{1}{2} + 9(\frac{1}{6})$$

$$a_{10} = \frac{1}{2} + \frac{9}{6} = \frac{3-9}{6} = -\frac{6}{6} = -1$$

$$d = \frac{a_m - a_n}{m - n} = \frac{a_6 - a_4}{6 - 4} = \frac{19 - 33}{2} = -\frac{14}{2} = -7$$

$$a_7 = 33 \Rightarrow a_7 = a_1 + 3d \Rightarrow 33 = a_1 + 3(-7) \Rightarrow 33 + 21 = a_1 \Rightarrow a_1 = 54$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow a_n = 54 + (n-1)(-7)$$

$$= 54 - 7n + 7 = 61 - 7n$$

$$a_n > 0 \Rightarrow 61 - 7n > 0 \Rightarrow -7n > -61 \Rightarrow n < \frac{61}{7} \Rightarrow n \leq 8$$

یعنی هشت جمله این دنباله مثبت است.

$$2x = -4 + 6 \Rightarrow 2x = 2 \Rightarrow x = 1$$

$$-4, 1, 6, y, \dots \Rightarrow 2(6) = y + 1 \Rightarrow 12 - 1 = y \Rightarrow y = 11$$

$$d = \frac{b - a}{m + 1} = \frac{93 - 17}{18 + 1} = \frac{76}{19} = 4$$

$$a_9 = a_1 + 8d = 17 + 8(4) = 17 + 32 = 49$$

۱۰۶ ۴ روند تولید این کارخانه از یک دنباله حسابی با جمله

اول $a_1 = a$ و $d = 25$ پیروی می‌کند و ضمناً مجموع تولید ۳۲ ماه اول $S_{32} = 21200$ است پس:

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \Rightarrow 21200 = \frac{32}{2}(2a + (31 \times 25))$$

$$\Rightarrow 21200 = 16(2a + 775) \xrightarrow{\text{طرفین تقسیم بر ۱۶}} 1325 = 2a + 775$$

$$\Rightarrow 1325 - 775 = 2a \Rightarrow 550 = 2a \Rightarrow a = \frac{550}{2} = 275$$

۱۰۷ ۲ می‌دانیم مجموع n عدد فرد طبیعی متوالی اولیه از رابطه n^2

به دست می‌آید. از طرفی از ۱ تا ۲۵ عدد فرد داریم پس:

$$S_{25} = (25)^2 = 625$$

$$\sigma^2 = \frac{(1-4)^2 + (3-4)^2 + (4-4)^2 + (5-4)^2 + (7-4)^2}{5}$$

$$= \frac{9+1+0+1+9}{5} = \frac{20}{5} = 4$$

$$\sigma^2 = 4 \rightarrow \text{انحراف معیار} = \sqrt{4} = 2$$

بررسی گزینه‌ها:

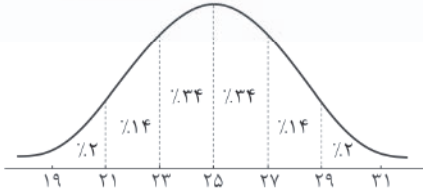
(۱) چارک اول = انحراف معیار ✓

(۲) واریانس = میانگین = میانه ✓

(۳) چارک سوم = دامنه تغییرات ✓

(۴) انحراف معیار ≠ دامنه تغییرات ≠ میانه ✗

$$\bar{x} = \frac{\text{مجموع داده‌ها}}{\text{تعداد داده‌ها}} = \frac{25000}{1000} = 25$$

مشاهده می‌شود که ۸۲٪ = ۱۴٪ + ۳۴٪ + ۳۴٪ داده‌ها در بازه ۲۹ - ۲۳ قرار دارند.

$$\text{(۲) } 124 \quad 107^\circ + 113^\circ + 5^\circ - 36^\circ = \text{زاویهٔ مربوط به پروتئین}$$

$$= 36^\circ - 27^\circ = 9^\circ$$

$$\frac{9^\circ}{36^\circ} = \frac{x}{18^\circ} \rightarrow x = \frac{9^\circ \times 18^\circ}{36^\circ} = 4.5$$

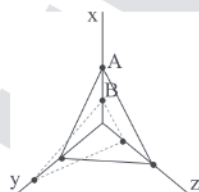
$$\text{(۲) } 125 \quad \text{در نمودار راداری نسبت درصد مقدار متغیر به بیشینه آن}$$

متغیر را به دست می‌آوریم:

$$\text{متغیر } X = \begin{cases} A \text{ فرد} = \frac{3^\circ}{5^\circ} \times 100 = 60 \\ B \text{ فرد} = \frac{2^\circ}{5^\circ} \times 100 = 40 \end{cases}$$

$$\text{متغیر } Y = \begin{cases} A \text{ فرد} = \frac{25}{40} \times 100 = 62.5 \\ B \text{ فرد} = \frac{30}{40} \times 100 = 75 \end{cases}$$

$$\text{متغیر } Z = \begin{cases} A \text{ فرد} = \frac{15}{20} \times 100 = 75 \\ B \text{ فرد} = \frac{8}{20} \times 100 = 40 \end{cases}$$

$$\bar{x} = \frac{4+1/5+3+0/7+2/5+1/3+2+1}{8} = \frac{16}{8} = 2 \quad \text{(۲) } 126$$

$$\text{میانگین} = \frac{2}{2} = 1 = \text{خط فقر به روش میانگین}$$

افرادی که کمتر از یک میلیون تومان حقوق می‌گیرند زیر خط فقر هستند که تعداد آن‌ها یک نفر است.

$$\text{(۱) } 127$$

$$\text{شاخص بهای نان و گوشت} = \frac{(\lambda \times 30000) + (200 \times 2000)}{(\lambda \times 20000) + (200 \times 15000)} \times 100$$

$$= \frac{2400000 + 400000}{1600000 + 3000000} \times 100 = \frac{2800000}{1900000} \times 100 = \frac{28}{19} \times 100$$

$$= 1/47 \times 100 = 147$$

$$\text{(۴) } 116 \quad \text{شدت زلزله} \leftarrow \text{کمی نسبتی}$$

وضعیت تأهل افراد (مجرد یا متأهل) \leftarrow کیفی اسمی

$$\text{(۳) } 117 \quad \text{عدد ۲۱ را به اشتباه ۱۹ وارد کرده‌ایم و چون میانه عدد ۱۷}$$

بوده است تأثیری روی آن ندارد و میانه تغییر نمی‌کند، اما از آن‌جا که بعد از اصلاح داده ۱۹ حذف و به جای آن داده ۲۱ جایگزین می‌شود، بنابراین میانگین افزایش می‌یابد.

$$\text{(۲) } 118$$

$$\frac{10+12+15+13+10+a+14+5+17+8+16+29}{12} = 13$$

$$\Rightarrow 149+a = 12 \times 13 \Rightarrow 149+a = 156 \Rightarrow a = 7$$

حال داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$5, 7, 8, 10, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 29$$

چون تعداد داده‌ها ۱۲ تا است پس:

$$\text{میانه} = \frac{\text{داده هفتم} + \text{داده ششم}}{2} = \frac{12+13}{2} = 12.5$$

$$\text{(۳) } 119 \quad \text{در یک جامعه آماری ۷۵ درصد داده‌ها قبل از چارک سوم یا بعد}$$

از چارک اول و ۲۵ درصد داده‌ها قبل از چارک اول یا بعد از چارک سوم قرار دارند.

$$\text{(۱) } 120 \quad \bar{x} = \frac{w_1 x_1 + \dots + w_n x_n}{w_1 + \dots + w_n} \quad \text{وزن دار}$$

$$\bar{x} = \frac{(1 \times a) + (2 \times 5) + 3(a+1) + 4(a-2) + (5 \times 7)}{a+5+a+1+a-2+7}$$

$$= \frac{a+10+3a+3+4a-8+35}{3a+11} = \frac{8a+40}{3a+11} = 3/2$$

$$\Rightarrow \frac{8a+40}{3a+11} = \frac{3}{2} \Rightarrow \frac{8a+40}{3a+11} = \frac{3}{2}$$

$$\xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 2(8a+40) = 3(3a+11)$$

$$\Rightarrow 40a+200 = 9a+176 \Rightarrow 200-176 = 9a-40a \Rightarrow 24 = 8a \Rightarrow a = \frac{24}{8} = 3$$

$$\Rightarrow 24 = 8a \Rightarrow a = \frac{24}{8} = 3$$

$$\text{(۳) } 121 \quad \text{مد داده‌ها عدد ۵۵ است. از آن‌جا که تعداد داده‌ها ۱۵ تا است}$$

داده هشتم میانه است. که برابر ۴۴ است. حال داده‌های کم‌تر از مد (۵۵) و بیشتر از میانه (۴۴) را می‌نویسیم تا انحراف معیار آن‌ها را محاسبه کنیم:

$$46, 47, 49, 54 \rightarrow -45 \rightarrow 1, 2, 4, 9$$

برای راحتی محاسبات، می‌توانیم از همه داده‌ها مقدار ثابتی را کم کنیم و این‌کار روی محاسبه انحراف معیار اثری ندارد. (در این‌جا همه داده‌ها را منهای ۴۵ کردیم)

$$\bar{x} = \frac{1+2+4+9}{4} = \frac{16}{4} = 4$$

$$\sigma^2 = \frac{(1-4)^2 + (2-4)^2 + (4-4)^2 + (9-4)^2}{4} = \frac{9+4+0+25}{4}$$

$$= \frac{38}{4} = \frac{19}{2} = 9.5$$

$$\sigma^2 = 9.5 \Rightarrow \sigma = \sqrt{9.5} \approx 3.08$$

$$1, 3, 4, 5, 7$$

$$\text{چارک دوم} = 4$$

$$Q_1 = \frac{1+3}{2} = 2, Q_3 = \frac{5+7}{2} = 6$$

$$R = 6 - 2 = 4 = \text{دامنهٔ تغییرات}$$

$$\bar{x} = \frac{1+3+4+5+7}{5} = \frac{20}{5} = 4$$

$$\text{(۴) } 122$$

چارک‌های اول و سوم:

۳ ۱۲۸

$$y - y_1 = m(x - x_1) \Rightarrow y - 48 = \frac{19}{3}(x - 4)$$

$$\Rightarrow y - 48 = \frac{19}{3}x - 38 \Rightarrow y = \frac{19}{3}x - 38 + 48 \Rightarrow y = \frac{19}{3}x + 10$$

$$y = \frac{19}{3}x + 10 \xrightarrow{x=8} y = \frac{19}{3}(8) + 10 = 19(4) + 10 = 76 + 10 = 86$$

اقتصاد

۱۳۶ ۲) مزیت داشتن یا نداشتن، مفهومی ایستا و دائمی نیست، به عبارت دیگر اگر کشوری به دلیل محدودیت‌های طبیعی، مزیت اقتصادی نداشته باشد، به این معنی نیست که نمی‌تواند به مزیت دست یابد.

۱۳۷ ۳) از آن‌جا که هزینه تولید پوشاک در کشور ژاپن کم‌تر است، منطقی است که به تولید این محصول بپردازد. ژاپن در تولید این محصول نسبت به سایر کشورها مزیت مطلق دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) ایران در تولید فرش مزیت مطلق دارد. هزینه تولید پوشاک در ایران بالاتر است، بنابراین تولید این محصول منطقی نیست.

۲) ژاپن در تولید پوشاک مزیت مطلق دارد. هزینه تولید فرش در ژاپن بالاتر است، بنابراین تولید این محصول منطقی نیست.

۴) با توجه به مفاهیم مزیت مطلق و مزیت نسبی، کشور بنگلادش باید به تولید محصولی که در کشور خود نسبت به محصول دیگر مزیت نسبی دارد، بپردازد (پوشاک) و فرش مورد نیاز خود را از سایر کشورها وارد کند.

۱۳۸ ۲) بازاریاب بین‌المللی با اطلاع از بازارها و نیازهای کشورهای

مختلف و علایق مصرف‌کنندگان خارجی زمینه رونق اقتصادی را برای کشورهای مختلف فراهم می‌کند. همچنین امروزه تجارت به علت گوناگون شدن کالاهای تولیدشده و گسترش تجارت بین‌المللی با روش علمی انجام می‌شود.

۱۳۹ ۱) انقلاب دریانوردی ایرانیان و مسلمانان در قرون ۱۲-۱۳ میلادی

و سپس اروپاییان در قرن ۱۵ و پیدایش صنعت بخار، حمل و نقل ریلی و هوانوردی و به دنبال آن، پیشرفت دانش فنی بشر و ... موجب شد هزینه‌های تجارت نه تنها در داخل مرزها بلکه در خارج از آن‌ها نیز کاهش یابد.

بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول (IMF) و سازمان تجارت جهانی (WTO) از مهم‌ترین سازمان‌های تأثیرگذار بر اقتصاد جهانی به شمار می‌روند.

۱۴۰ ۴) اقتصاد ایران در سال‌های قبل از ۱۳۰۰ ه.ش: ایران به دلیل

وسعت و پهناوری جغرافیایی، برخورداری از منابع طبیعی و قرار گرفتن در چهارراه بین‌المللی و تلاقی سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا از دوران باستان جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد جهانی داشته است. بی‌کفایتی و عیاشی حکام، هزینه‌های شکست در جنگ، بستن عهدنامه‌های ننگین، دادن امتیازات اقتصادی به بیگانگان، بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و ... از عوامل تضعیف اقتصاد ایران در دوران قاجار است.

۱۴۱ ۲) در دوران قاجار، بی‌کفایتی و عیاشی حکام به اوج رسید و ایران

فرصت طلایی خود را برای جبران عقب‌ماندگی نسبت به اروپا از دست داد. روند افول اقتصاد ایران با حکومت رضاخان و تشکیل سلسله پهلوی تشدید شد و تا زمان پیروزی انقلاب اسلامی ادامه یافت. در دوره پهلوی، اقتصاد ایران به جای تکیه بر پایه‌های بومی و درونزای داخلی و ملی خود، به بیرون از مرزها و قدرت‌های بزرگ متکی شد.

۱۰۰ شاخص بهاء در سال پایه - شاخص بهاء در سال مورد نظر = تورم
شاخص بهاء در سال پایه

$$120 = \frac{x - 80}{80} \times 100 \Rightarrow \frac{120}{100} = \frac{x - 80}{80} \Rightarrow \frac{12}{10} = \frac{x - 80}{80}$$

$$\Rightarrow \frac{12}{1} = \frac{x - 80}{8} \Rightarrow x - 80 = 96 \Rightarrow x = 96 + 80 = 176$$

۱۲۹ ۲) جمعیت بیکار = نرخ بیکاری
جمعیت بیکار + جمعیت شاغل

$$100 = \frac{300}{1200 + 300} \times 100 = \frac{300}{1500} \times 100 = \frac{3}{15} \times 100$$

$$= \frac{1}{5} \times 100 = 20$$

۳ ۱۳۰

میانگین تعداد کلمات + درصد کلمات دشوار = شاخص پایه آموزش
در هر جمله

$$= [(20 + 9) \times 0.4] = [29 \times 0.4] = [11.6] = 11$$

این کتاب مناسب دانش‌آموزانی است که پایه یازدهم را تمام کرده‌اند.

$$\frac{\text{وزن (کیلوگرم)}}{\text{مجدور قد (متر)}} = \frac{x}{(1/8)^2} \Rightarrow 25 = \frac{x}{(1/8)^2}$$

۱ ۱۳۱

$$\Rightarrow 25 = \frac{x}{3/24} \Rightarrow x = 25 \times 3 / 24 = 81$$

$$2 \quad 132 \quad \frac{6-4}{6} \times 100 = \frac{2}{6} \times 100 = \frac{1}{3} \times 100 \approx 33$$

$$\bar{x} = \frac{17+12+14+17+10}{5} = \frac{70}{5} = 14$$

۴ ۱۳۳

$$\sigma^2 = \frac{2(17-14)^2 + (12-14)^2 + (14-14)^2 + (10-14)^2}{5}$$

$$= \frac{18+4+0+16}{5} = \frac{38}{5} = 7.6$$

$$3 \quad 134 \quad \text{معادله خط بین دو ساعت (۱۳, ۱۳۶) و (۱۵, ۱۴۸) را به}$$

دست می‌آوریم:

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{148 - 136}{15 - 13} = \frac{12}{2} = 6$$

$$y - y_1 = m(x - x_1) \Rightarrow y - 136 = 6(x - 13) \Rightarrow y - 136 = 6x - 78$$

$$\Rightarrow y = 6x - 78 + 136 \Rightarrow y = 6x + 58$$

مقدار y را به ازاء $x = 14$ به دست می‌آوریم:

$$y = 6(14) + 58 = 84 + 58 = 142$$

با توجه به این‌که تعداد مشتری‌های واقعی ۱۴۴ بوده است پس خطای درون‌یابی برابر است با:

$$2 \quad 135 \quad \text{میانگین سال‌ها} = \frac{1+2+3+4+5+6+7}{7} = \frac{28}{7} = 4$$

$$\text{میانگین درصد‌های افزایش} = \frac{19/5 + 29 + 38/5 + 48 + 58 + 67 + 76}{7}$$

$$= \frac{336}{7} = 48$$

میانگین سال‌ها و درآمد به صورت (۴, ۴۸) است. آخرین نقطه نزدیک به سال هشتم نقطه (۶, ۶۷) است:

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} = \frac{67 - 48}{6 - 4} = \frac{19}{2}$$

۱۵۱ ۲ بررسی موارد نادرست:

صدای سبز: سیدعلی موسوی گرمارودی / از آسمان سبز: سلمان هراتی
دلاویزتر از سبز: علی مؤذنی / ضیافت: سیدمهدی شجاعی
ارزیابی شتابزده: جلال آل احمد / شوهر آهوخانم: علی محمد افغانی
دهکده پرملال: امین فقیری

۱۵۲ ۳ «بی بال پریدن» اثر منثور قیصر امین پور است. سایر گزینه‌ها منظوم‌اند.

۱۵۳ ۳ بیت سؤال سروده سیدمحمدحسین بهجت تبریزی (شه‌ریار) است و «حیدربابا به سلام» نیز از آثار اوست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) آخر شاهنامه: مهدی اخوان ثالث
- ۲) خواب ارغوانی: سیدعلی موسوی گرمارودی
- ۴) ققنوس: نیما یوشیج

۱۵۴ ۲ اولین تجربه داستان‌نویسی دانشور «آتش خاموش» بود. دانشور با «سووشون» که دربرگیرنده داستان زری و یوسف و اوضاع اجتماعی مردم فارس در خلال جنگ جهانی دوم است، به اوج نویسندگی خود رسید.

۱۵۵ ۲ در سال‌های آغازین انقلاب، در میان شاخه جوان، اقبال به شعر نمایی کم‌رنگ بود، اما به زودی با مقیاسی محدود، در شعر انقلاب جای خود را باز کرد. البته بدون این‌که مثل قالب‌های سنتی عمومیت پیدا کند. به هر حال، هرچه از سال‌های اول انقلاب می‌گذرد، اقبال به شعر نمایی بیش‌تر می‌شود.

۱۵۶ ۲ رخننده اعتصامی در قطعاتش به شیوه انوری و سنایی توجه دارد.

۱۵۷ ۳

ابدال

دب	دم	شا	ه	را	آ	ش	ه	آ	گا	ه	را
-	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
گف	تم	ای	ه	کیست	ز	و	س	ط	ن	کیست	-
-	-	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U
ابدال	↑	↑	بلند بودن هجای نیم‌مصراع در وزن دوری	↑	↑	بلند بودن هجای فاعلن	↑	بلند بودن هجای فاعلن	↑	بلند بودن هجای فاعلن	↑

چن	سد	خ	ن	من	ش	نید	گفت	ب	خا	صا	ن	خیش
-	U	U	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-
کیست	ه	م	در	دز	ک	جاست	ح	ل	پ	ر	شا	کیست
-	U	U	-	-	U	-	U	U	-	-	U	-
↑	↑	↑	بلند بودن هجای فاعلن	↑	↑	بلند بودن هجای فاعلن	↑	بلند بودن هجای فاعلن	↑	بلند بودن هجای فاعلن	↑	بلند بودن هجای فاعلن

۱۴۲ ۱ ویژگی عمده اقتصاد ایران از ۱۳۰۰ تا ۱۳۵۷، جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود؛ ضمن این‌که اقتصاد ایران به جای تکیه بر پایه‌های بومی و درونزای داخلی و ملی خود، به بیرون از مرزها و قدرت‌های بزرگ متکی شد.

۱۴۳ ۳ الف) اجرای طرح انقلاب سفید، لطمه شدیدی به بدنه کشاورزی و اقتصاد روستایی ایران زد.

ب) اصل ۲۹ قانون اساسی در رابطه با تأمین اجتماعی به طور غیرمستقیم به مسائل اقتصادی اشاره دارد.

ج) آن‌چه که در هر کشوری چارچوب کلی نظام اقتصادی را مشخص می‌کند، قانون اساسی است.

۱۴۴ ۴ بررسی گزینه‌ها:

- ۱) اصل ۴۸ ← عدالت منطقه‌ای و استانی
- ۲) اصل ۴۹ ← مبارزه با ثروت‌اندوزی از روش‌های غیرقانونی و نامشروع و بازگرداندن ثروت‌های ناشی از این‌گونه اعمال
- ۳) اصل ۵۰ ← توسعه پایدار و عدالت بین‌نسلی
- ۴) اصل ۴۵ ← منابع مالی حکومت برای ایفای وظایف

۱۴۵ ۱ در دوره پهلوی، توسعه اقتصادی اتفاق نیفتاد و اگر هم ظاهراً توسعه‌ای به چشم می‌خورد، جنبه نمایشی داشته است.

اصول ۵۱ تا ۵۵ ← امور مالی دولت (این پنج اصل بر مباحث مالی دولت شامل دریافت‌ها و درآمدهای دولت، بحث بودجه و نهادهای تصویب‌کننده و ناظر بر حسن اجرای آن تأکید دارند.)

علوم و فنون ادبی

۱۴۶ ۲ از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ تحولاتی در جامعه ایرانی اتفاق افتاد و بار دیگر استبداد حاکم شد. در این دوره «شعر نو تغزلی» که از دوره قبل شروع شده بود، به تدریج راه خود را ادامه داد؛ به ویژه که از طرف حکومت نیز تقویت می‌شد.

۱۴۷ ۳ عبارت سؤال معرفت‌نثر دوره انقلاب اسلامی است و آثاری مانند «زمین سوخته» اثر احمد محمود، «روزگار سپری‌شده مردم سال خورده» اثر محمود دولت‌آبادی و «آینه‌های دردار» اثر هوشنگ گلشیری را می‌توان از آثار این دوره نامید.

۱۴۸ ۴ نصرالله مردانی: گروه اول / علی محمد افغانی: گروه دوم

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) سلمان هراتی و علیرضا قزوه: گروه سوم، شاخه جوان ادبیات بعد از انقلاب
۲) هوشنگ ابتهاج و حسین منزوی: گروه دوم، شاخه‌ای که به همان روال گذشته به حیات ادبی خود، در داخل کشور، ادامه دادند.

۳) قیصر امین‌پور و سیدعلی موسوی گرمارودی: گروه اول، شاخه‌ای که با ارزش‌های تازه پس از انقلاب هماهنگ شدند.

۱۴۹ ۲ شعر مورد سؤال، آغاز منظومه «افسانه» است که نیما در سال ۱۳۰۱ ه.ش. منتشر کرد و به عنوان بیانیه شعر نو شناخته می‌شود.

۱۵۰ ۱ همه عبارت‌ها درست‌اند.

نام پدیدآورندگان آثار:

- الف) جلال آل احمد
- ب) مهدی اخوان ثالث
- ج) نیما یوشیج (علی اسفندیاری)
- د) سیدمحمدعلی جمال‌زاده

۱۶۴ ۴ بررسی تکرار در سایر گزینه‌ها:

- (۱) بدم (۲ بار) / شدم (۳ بار) / دولت (۲ بار)
 (۲) است (۳ بار) / مرا (۳ بار)
 دو واژه «زهره»، به ترتیب به صورت «زهره» (جرات) و «زهره» (ناهیید) خوانده می‌شوند و تکرار نشده‌اند.
 (۳) سرمست (۲ بار) / نه‌ای (۲ بار) / شدم (۲ بار)

۱۶۵ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱)
گه	از	خاکی	چو	گل	رنگی	برآرد
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
گه	از	آبی	چو	ما	نقشی	نگارد
- (۲)
ای	محنت	ار	نه	کوه	شدی	ساعتی	برو
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
وی	دولت	ار	نه	باد	شدی	لحظه‌ای	بپای
- (۴)
امید	قد	تو	می‌داشتم	ز	بخت	بلند
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
نسیم	زلف	تو	می‌خواستم	ز	عمر	دراز

۱۶۶ ۳ رسید و کشید: متوازی**بررسی سایر گزینه‌ها:**

- (۱) نشینم و چینم: مطرف
 (۲) برگردد و درنوردد: مطرف
 (۴) ننالیده و نکشیده: مطرف

۱۶۷ ۳ ترتیب انواع سجع براساس میزان ارزش موسیقایی، از بیشتر به کم‌تر:

- ۱- متوازی ۲- مطرف ۳- متوازن

بررسی عبارت‌ها:

- (الف) نجوشد و نخروشد: مطرف (ب) متین و کریم: متوازن
 (ج) پاک و پاک: متوازی

۱۶۸ ۳ در این گزینه نشانی از «سجع» نیست.

- واژه در واج یا واج‌های پایانی، یا وزن و یا هر دوی آن‌هاست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) بگردم، ناجوان‌مردم و مردم: مطرف
 (۲) تنگ‌دستی با مستی و هستی: مطرف / مستی و هستی: متوازی
 (۴) فرسود و نگشود: متوازی / فرسود و نگشود با بود: مطرف

۱۶۹ ۲ بیت اول: هم‌ریشگی (اشتیاق): نعمت و نعیم (حروف اصلی «ن ع م»)

- بیت دوم: جناس ناقص: دست و مست (ناقص اختلافی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) بیت اول: هم‌ریشگی: محبت و احباب (حروف اصلی «ح ب پ»)
 بیت دوم: جناس ناقص: «نور و سرور» در بیش از یک حرف اختلاف دارند.
 (۳) بیت اول: هم‌ریشگی: واژه «شکر»، «شکر» خوانده می‌شود، نه «شکر»، و با «شاکر» هم‌ریشه نیست.
 بیت دوم: جناس ناقص: «درد و مرد» (ناقص اختلافی)
 (۴) بیت اول: هم‌ریشگی: «زحمت و زخم» هم‌ریشه نیستند.
 بیت دوم: جناس ناقص در راز و ناز (ناقص اختلافی) / ناز و نیاز (ناقص افزایشی)

بلند بودن هجای پایان مصراع

آن	دم	کی	دو	سد	تا	با	ت	د	گر	گو	ش	وند
-	-	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
پس	ت	ب	دا	نی	ک	این	جم	ل	ط	لس	ما	کیست
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U

بلند بودن هجای پایان مصراع

مفعّلن | فاعلن | مفعّلن | فاعلن

۱۵۸ ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) اختیارات وزنی: بلند بودن هجای پایان مصراع (۲ بار) / ابدال در تلفظ هجای دوم واژه «جانان» // ایهام تناسب: کام: آرزو و مقصود (معنی درست)، دهان (معنی نادرست، متناسب با لب و زلف)
 (۲) ابدال: در تلفظ هجای دوم واژه «شیرین» // ایهام تناسب: شیرین: نوعی مزه (معنی درست)، معشوق فرهاد (معنی نادرست، متناسب با فرهاد)
 (۳) ایهام: دور از تو: ۱. از تو دور باشد. ۲. در فراق تو // ابدال: در تلفظ هجای دوم واژه «بنشیند»

۱۵۹ ۳ ایهام: بو: ۱- امید و آرزو ۲- شمیم و رایحه / اغراق: سیل

- اشک / ایهام تناسب: میان: ۱- وسط (معنی درست) ۲- کمر (معنی نادرست، متناسب با کمر)

۱۶۰ ۴ ج) مدام: همواره (معنی درست)، شراب (معنی نادرست، متناسب با شراب و جام و می)**بررسی سایر بیت‌ها:**

- در سایر بیت‌ها آرایه ایهام وجود دارد:

- مدام: ۱- همواره ۲- شراب

۱۶۱ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) تکرار صامت‌های «ک» (۷ بار) و «ت» (۶ بار)
 (۲) تکرار صامت‌های «ق» (۵ بار) و «ر» (۵ بار)
 (۴) تکرار صامت‌های «د» (۱۰ بار) و «ب» (۵ بار) و تکرار مصوّت بلند «ا» (۷ بار)

۱۶۲ ۴ ترصیح:

دانایی	ده	که	در	راه	نیفتیم
↓	↓	↓	↓	↓	↓
بینایی	ده	که	در	چاه	نیفتیم

۱۶۳ ۱ در بیت «د» میان واژه‌های «تار» (رشته مو) و «تار»

- (تاریک) جناس تام وجود دارد. در تشخیص آرایه جناس، شکل اصلی و مستقل واژه‌ها را در نظر می‌گیریم و واژه‌های افزوده (مانند ضمیر «م») یا نشانه‌های افزوده (مانند «ان» و «ات» جمع، «تر و ترین» و «ی» نکره) را مورد توجه قرار نمی‌دهیم.

بررسی سایر ابیات:

- (الف) جناس تام: که (کس)، که (حرف ربط) / باز (پرندۀ شکاری)، باز (گشاده)
 (ب) جناس ناقص حرکتی: انعام (پاداش)، انعام (چارپایان)
 (ج) جناس تام: روان (جاری)، روان (جان)
 (ه) جناس ناقص اختلافی: نماز، نماز

۱۷۰ ۴

آ	ا	ه	پ	ر	چ	ر	ک	آ	پ	د	ذ	ر	ا	ی
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-
مَر	دُم	هَف	م	دَا	نَنبَد	ک	دِی	وَا	ن	ی	اَو	یَم	-	-
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-
	مفعول	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل	مفاعیل

وزن سایر گزینه‌ها:

- مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
- مفتعلن مفتعلن فاعلن
- مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فع

۱۷۱ ۳

«بدایع الوقایع» به نثر ساده و «احسن التّواریخ» با نثر بینابین نوشته شده است.

دقت کنیم: «شرف‌نامه» بدلیسی» به نثر ساده نوشته شده، هرچند دیباچه آن دارای نثر مصنوع است.

۱۷۲ ۲

عبارت سؤال درباره «صائب تبریزی» شهرت دارد.

۱۷۳ ۴

شعر هندی شعری معنی‌گراست، نه صورت‌گرا؛ یعنی شاعران به معنی بیشتر توجه دارند تا به زبان.

۱۷۴ ۱

«عالم‌آرای عباسی» با موضوع تاریخی در داخل ایران به نگارش درآمده و «شرف‌نامه» بدلیسی» از آثار نوشته‌شده در خارج از ایران است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- «عین‌الحیات» در عرفان و «جامع عباسی» در فقه، هر دو از آثار نوشته‌شده در داخل ایران‌اند.
- «داراشکوه» در هند و «بدایع الوقایع» در ماوراءالنهر نوشته شده است.
- «عین‌الحیات» در عرفان و «هفت اقلیم» با موضوع زندگی‌نامه، هر دو در ایران نوشته شده‌اند.

۱۷۵ ۲

جان‌بخشی (بیت «ج»): نسبت‌دادن دانستن به عشق تشبیه فشرده (بیت «د»): بار غم (اضافه تشبیهی) / تشبیه دل به قطره خون [و به سنگ]

مجاز (بیت «ب»): سر (مصراع اول) مجازاً به معنی قصد و نیت تشبیه گسترده (بیت «ه»): ما چون سکندر از لبش تشنه آب حیاتیم کنایه (بیت «الف»): انجام شدن کاری درون پرده کنایه از پنهان بودن انجام کار / پرده برافتادن کنایه از آشکار شدن حقیقت

۱۷۶ ۴

وزن گزینه (۴): مفعول مفاعیلن // مفعول مفاعیلن (مستفعل مفعولن // مستفعل مفعولن)

هر	چ	ن	می	سو	زد	بر	من	د	ل	س	ن	گ	ن
-	-	U	-	-	-	-	-	U	U	-	-	-	-
گو	ی	د	ل	من	س	گ	د	ر	چ	ا	ه	ز	ن
-	-	U	U	-	-	-	-	U	U	-	-	-	-
	مفعول	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن	مفاعیلن

۱۷۷ ۱

وزن گزینه (۱): مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

- مفعول مفاعیلن // مفعول مفاعیلن (مستفعل مفعولن // مستفعل مفعولن)
- مفتعلن مفاعیلن // مفتعلن مفاعیلن
- مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن (مستفعلن فاعولن // مستفعلن فاعولن)

۱۷۸ ۳

(ج) دل دادن: کنایه از شیفتگی

- (الف) باد به دست بودن: کنایه از بی‌بهرگی
- (ب) گردن به بند نهادن و سر به بندگی نهادن: هر دو کنایه از تسلیم خواست معشوق شدن
- (د) موی شکافتن: کنایه از دقت‌نظر

۱۷۹ ۴

(الف) بی‌اعتباری / (ب) عدم محبوبیت / (ج) بی‌اختیاری / (د) بی‌فایده‌گی / (ه) بی‌بهرگی

۱۸۰ ۴

مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۴): در دل هر ذره ناچیز عظمتی نهفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) طلب رحم از معشوق
- (۲) فانی شدن عاشق در وجود معشوق حقیقی / فناء فی‌الله
- (۳) هرچه از دوست می‌رسد نیکوست.

زبان عربی (اختصاصی)

■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه یا واژگان یا مفهوم مشخص کن (۱۸۵ - ۱۸۱):

۱۸۱ ۲

ترجمه کلمات مهم: یقولون: می‌گویند / یألسنّتهم: با زبان هایشان / ما: آن‌چه را که، چیزی را که / لیس: نیست / فی قلوبهم: در دل هایشان

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- (۱) «یقولون» درست ترجمه نشده است، حرف جرّ «باء» در «یألسنّتهم» نادرست ترجمه شده است.
- (۲) «لیس: نیست» نه «نبوده است».
- (۳) «زبان» باید جمع ترجمه شود، «یقولون» باید مضارع ترجمه شود نه ماضی استمراری، «لیس» نادرست ترجمه شده است.

۱۸۲ ۴

ترجمه کلمات مهم: من تعالیم الإسلام القیّمة: از آموزه‌های ارزشمند اسلام / هو: این است / أن یرحم العنّی: که به ثروتمند رحم شود / إذا: هرگاه / افتقر: فقیر شد

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- (۱) «الغنی» معرفه است، «إذا» ترجمه نشده است، «یرحم» یعنی رحم شود.
- (۲) «الإسلام: اسلام» نه «اسلامی»، عدم ترجمه «هو»، «الغنی» معرفه است، «یرحم» مجهول است، «به وی» اضافی است.
- (۳) «القیّمة» اسم تفضیل نیست، «یرحم» مجهول است. [رحم کنند: أن یرحموا]، «به وی» اضافی است.

۱۸۳ ۲

ترجمه کلمات مهم: ما أجمل توازن الطبيعة: چقدر طبیعت از نظر توازن زیباست، توازن طبیعت چقدر زیباست! / خلق الله: خداوند آفریده است / لها: برای آن / نظاماً: نظامی، نظمی، سیستمی / یحكّم جمیع الكائنات: بر تمامی موجودات حکم‌فرماست / من: از / نبات: گیاه

اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:

- (۱) «چنان‌چه متوازن باشد» ترجمه درستی نیست، «لها: برای آن» نه «براساس»، «من: از» نه «از جمله»، «نبات» مفرد است، «یحکم» حکم‌فرماست نه «برقرار است».
- (۲) «ما أجمل» کاملاً اشتباه ترجمه شده است، «خلق: آفریده است» نه «قرار داده است».
- (۳) «ما أجمل» نادرست ترجمه شده است، «خلق» اشتباه ترجمه شده است، «نبات» مفرد است، «تابع آن هستند» ترجمه «یحکم» نیست.

تاریخ

۱۹۱ ۴ پس از خودکشی هیتلر و به زانو درآمدن نازی‌ها، جنگ با ژاپن ادامه یافت. در حالی‌که نشانه‌های شکست و تسلیم شدن ژاپنی‌ها آشکار شده بود، هواپیماهای آمریکایی دو شهر هیروشیما و ناگاساکی ژاپن را با بمب‌های اتمی ویران کردند و جنگ جهانی دوم با این حادثه وحشتناک به پایان رسید.

۱۹۲ ۴ هیتلر پس از آن‌که در جبهه غرب و در جنگ با انگلستان به بن‌بست رسید، تصمیم گرفت جبهه دیگری در شرق بگشاید. از این‌رو، ارتش نازی با نادیده گرفتن پیمان عدم تجاوز به شوروی، برق‌آسا به خاک این کشور که تا آن زمان در جنگ بی‌طرف مانده بود، هجوم برد (ژوئن ۱۹۴۱). ارتش استالین که غافلگیر شده بود، ضربات و تلفات سنگینی را متحمل شد و آلمانی‌ها تا نزدیکی مسکو پیش رفتند، اما روس‌ها به خود آمدند و سرسختانه در برابر آلمانی‌ها مقاومت کردند. آنان با بهره‌گیری از سرمای زود هنگام زمستان و کمک‌های تدارکاتی و تسلیحاتی انگلستان و آمریکا که از طریق خاک ایران به آن‌ها می‌رسید، پیشروی نیروهای آلمانی را متوقف و حملات متقابل خود را آغاز کردند. در نتیجه ایستادگی روس‌ها، ارتش هیتلر از حالت تهاجمی خارج شد و موضع دفاعی گرفت.

۱۹۳ ۱ در دوران قیمومیت انگلستان بر فلسطین در سال‌های پس از جنگ جهانی اول، یهودیان بیشتری به این کشور مهاجرت کردند.

۱۹۴ ۲ پس از آن‌که عمال انگلیس، اذهان عموم مردم را به سود رضاخان آماده کردند، سرانجام در سال ۱۳۰۴ ش، ماده‌واحدی به صورت طرح در مجلس شورای ملی مطرح شد که در آن، خلع قاجاریه از سلطنت و سپردن حکومت موقت به رضاخان خواسته شده بود. در این ماده‌واحد، پیش‌بینی شده بود که پس از خلع قاجاریه، مجلس مؤسسان برای تغییر چند ماده از قانون اساسی تشکیل خواهد شد و تکلیف قطعی سلطنت را تعیین خواهد کرد.

۱۹۵ ۲ مدرس، روحانی مبارز و خستگی‌ناپذیری که آرزوی نجات ایران از چنگال استبداد و استعمار بود، در دوران نخست‌وزیری رضاخان و پس از به سلطنت رسیدن او، یگانه دشمن سرسخت و جدی وی به شمار می‌رفت.

۱۹۶ ۲ فعالیت‌های انگلیسی‌ها برای یافتن منابع نفت در مناطق مختلف ایران، با فوران نخستین حلقه‌ی چاه نفت در منطقه مسجد سلیمان به نتیجه رسید.

۱۹۷ ۱ پس از انقلاب مشروطه، همواره میان دولت ایران و انگلیس اختلافات دامنه‌داری درباره نحوه عملکرد شرکت نفت ایران و انگلیس و پرداخت سهم ایران وجود داشت. در نتیجه چنین اختلافاتی بود که رضاشاه امتیازنامه داری را یک‌طرفه لغو کرد.

۱۹۸ ۳ در تیر ۱۳۳۱، دکتر مصدق برای کاستن از نفوذ و قدرت دربار و مقابله با کارشکنی‌هایی که در اداره امور کشور صورت می‌گرفت، از محمدرضا شاه پهلوی خواست که اختیار وزارت جنگ و فرماندهی ارتش را به او بسپارد و چون شاه با این تقاضا مخالفت کرد، از مقام خود استعفا نمود.

۱۹۹ ۱ قرارداد ذکرشده، مربوط به توافق حکومت پهلوی با انگلستان و آمریکا، یک سال و اندی پس از کودتای ۲۸ مرداد است.

۱۸۴ ۱ «نتوانستیم» ماضی منفی است و دو معادل دارد: ۱- ما اسْتَطَعْتُ ۲- لَمْ أَشْتَطِعْ (ردگزینه‌های ۲ و ۴)، در گزینه (۳) «تمام» تعریب نشده است، اسم اشاره «این» برای «کتاب» است نه «فصل‌ها» (ردگزینه ۳)، «تمام: تمام کردن» معادلی در عبارت فارسی ندارد (ردگزینه ۳).

۱۸۵ ۴ «بهترین کارها، میانه‌ترین آن‌هاست.» گزینه (۴) هم بر روی «میانه‌روی و عدم افراط و تفریط» تأکید دارد.

■ گزینه درست را در پاسخ به سؤال‌های زیر مشخص کن (۱۹۰ - ۱۸۶):

۱۸۶ ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مَجْرَدٌ ثَلَاثِيٌّ ← مزید ثلاثی من باب إفعال (أَرَادَ، يُرِيدُ، إِيرَادَةٌ) / لازم ← متعدّد (بخواهد «چیزی را») / فاعله محذوف ← فاعل «أَرَادَ» محذوف نیست. محذوف بودن فاعل، برای فعل مجهول به کار می‌رود، در صورتی‌که این فعل معلوم است.

(۳) جمع تکسیر ← «النَّاسُ» جمع مکسر نیست؛ چون حالت و معنی مفرد ندارد. / مَبْنِيٌّ ← معرب

(۴) مزید ثلاثی من باب تفعیل ← مزید ثلاثی من باب تفعّل

۱۸۷ ۳ «... ندادن به کارخانه‌ها و کارگاه‌ها به انجام کارهایی که به واسطه آن، طبیعت ... خطر ... بر دولت‌ها واجب است.»

(۱) اجازه - در معرض ... قرار می‌دهد (۲) شنیدن - تخریب می‌کند

(۳) اجازه - در معرض ... قرار می‌گیرد (۴) دخالت - در معرض قرار می‌دهد
دقت کنید: با توجه به نبود «مفعول» فعل جمله باید «لازم» باشد نه متعدی.

۱۸۸ ۳ «لا» در گزینه (۱) لای نفی جنس است. در گزینه (۲) به خاطر تغییر ندادن آخر فعل، لای نافی است نه ناهیه. «لا» در «لَا تُجِيرُ» در گزینه (۳) لای ناهیه است. و در گزینه (۴) هم «لا» قطعاً «لا»ی ناهیه نیست و بلکه به معنای «نه» است.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) هیچ کسی جز خداوند غیب را نمی‌داند!

(۲) این دو پسر، هرگز در درس‌هایشان تنبلی نمی‌کنند!

(۳) به فرزندان‌تان آن‌چه را طاقت ندارند، اجبار نکنید!

(۴) این میوه‌ها را در یخچال بگذار، نه روی سفره!

۱۸۹ ۱ افعال ناقصه عبارتند از: «كَانَ، أَصْبَحَ، صَارَ و لَيْسَ». در گزینه (۱) فعل «كَانَ» از افعال ناقصه نیست.

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) معلم نزدیک بود آن دانش‌آموز اخلاک‌گر را از کلاس بیرون کند!

(۲) این بازی‌ها برای بچه‌های کوچک مناسب نیست!

(۳) بعد از ریزش برف‌ها، رانندگی کردن سخت‌تر می‌شود!

(۴) به شنیدن خاطرات قدیمی پدر بزرگ‌مان علاقمند شدیم!

۱۹۰ ۳ در گزینه (۳) در جمله قبیل از «إِلَّا» (ولکن ما قرأت) مستثنی‌منه و نقش اصلی مفعول نیامده است. در سایر گزینه‌ها مستثنی‌منه به ترتیب عبارتند از: ضمیر «نحن» در فعل «لَمْ نَرَسِبْ»، «أحد» و «المعلم».

ترجمه گزینه‌ها:

(۱) در امتحانات پایان سال مردود نشدیم به‌جز جواد!

(۲) مادر به کسی اجازه رفتن نداد به‌جز برادر بزرگ‌ترم!

(۳) پنج کتاب خریداری کردم. اما فقط دو تا از آن‌ها را خواندم!

(۴) گردشگران از آثار باستانی در شهر ما دیدن نکردند به‌جز اندکی از آن‌ها!

۲۱۲ ۱ صدرالدین محمدبن قوام شیرازی، معروف به ملاصدرا، مؤسس مکتب فلسفی «حکمت متعالیه» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) ملاصدرا شاگرد میرداماد و شیخ‌بهایی بود.
 ۳) شاخص‌ترین چهره فلسفی عصر صفوی و دوران بعد تا زمان ما، صدرالدین محمدبن قوام شیرازی، معروف به ملاصدرا است.
 ۴) ملاصدرا چهار جریان فکری بزرگ اسلامی را به هم درآمیخت و مکتب فلسفی حکمت متعالیه را تأسیس کرد. میرداماد، از بنیان‌گذاران مکتب فلسفی اصفهان بود.

۲۱۳ ۲ تا حدود نیمه قرن ۱۶ م، اسپانیایی‌ها با سرکوب بومیان، آمریکای مرکزی و بخش اعظم آمریکای جنوبی را تحت سلطه استعماری خود درآوردند.

۲۱۴ ۳ اگرچه مسلمانان در جنگ‌های صلیبی پیروز شدند و توانستند سرزمین‌های خود را حفظ کنند، اما از آن جایی که میدان‌های جنگ، در بخشی از قلمرو اسلامی یعنی فلسطین، شام و مصر واقع بود، آسیب و خسارت‌های جانی و مالی فراوانی برای ساکنان این مناطق به بار آورد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) بر اثر این جنگ‌ها، اطلاعات جغرافیایی اروپاییان افزایش یافت و بنادر مهم اروپایی در دریای مدیترانه از نو شکوفا شدند و دوباره رونق گرفتند.
 ۲) صلیبیان بهره‌های اقتصادی، فرهنگی و علمی فراوانی از این جنگ‌ها بردند.
 ۴) بیت‌المقدس توسط صلاح‌الدین ایوبی از اشغال صلیبیان آزاد شده بود.
 ۲۱۵ ۴ املاک خصوصی در عصر صفوی بسیار ناچیز بود و همواره در معرض مصادره قرار داشت.

۲۱۶ ۱ شاه اسماعیل با فتح هرات، کمال‌الدین بهزاد، یکی از نوابغ هنر نقاشی دربار تیموری را با خود به تبریز برد و به ریاست کتابخانه دربار تبریز منصوب کرد. بهزاد و شاگردانش با خلق آثار بی‌نظیر و ترکیب مکتب هرات با عناصر جدید، مکتب جدیدی به نام مکتب تبریز را پایه‌گذاری کردند.

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ و ۴) شاه عباس اول
 ۲) فرش اردبیل به سفارش شاه تهماسب اول برای پیشکش به مقبره شیخ صفی‌الدین اردبیلی بافته شده است.
 ۳) شاه عباس دوم

۲۱۸ ۲ لوتر در طی مطالعات و تأملات گسترده خود در باب آیین مسیح و کتاب مقدس، به این نتیجه رسید که برخلاف دیدگاه غالب کلیسایان، آنچه مایه رستگاری انسان می‌شود، ایمان است و نه انجام دادن کارهای نیک.

بررسی عبارت‌هاک نادرست:

- ۲۱۹ ۱ (ب) این سلسله مراتب پس از انقراض امپراتوری شارلمانی به وجود آمد و مربوط به اقدامات شارلمانی نیست.
 (ج) شارلمانی هم‌چون پدر و نیای خود با پاپ متحد شد و از او در برابر دشمنان و رقیبانش پشتیبانی کرد.

۲۲۰ ۴ اختراع دستگاه چاپ توسط یوهانس گوتنبرگ آلمانی، از مهم‌ترین ابداعات فناوری در عصر رنسانس بود.

۲۰۰ ۳ انگلیسی‌ها برای جلوگیری از تصویب و اجرای قانون ملی شدن نفت، به اقدامات سیاسی، اقتصادی و نظامی متعددی دست زدند که مهم‌ترین آن‌ها عبارت بودند از:

- ۱- تحریک کارگران صنعت نفت به اعتصاب گسترده از طریق منع شرکت نفت ایران و انگلیس از پرداخت فوق‌العاده دستمزد آنان؛
 ۲- فرستادن کشتی‌های جنگی خود به خلیج فارس و بنادر ایران و تهدید نظامی؛
 ۳- طرح شکایت از ایران در مجامع بین‌المللی؛
 ۴- تهدید اقتصادی ایران با تعطیلی شعب بانک انگلیس، خارج کردن سرمایه‌های شرکت نفت و تحریم خرید نفت.

۲۰۱ ۱ هنر سفال‌گری در دوره ساسانی رونق گذشته را نداشت.

۲۰۲ ۳ دوران داریوش یکم، اوج شکوه و عظمت معماری ایران است. این پادشاه در ابتدای حکومتش دستور داد کاخی بزرگ به نام آپادانا در شهر شوش به عنوان پایتخت اداری حکومت هخامنشی ساخته شود.

۲۰۳ ۴ پس از استقرار تدریجی آریایی‌ها در ایران، زبان‌ها و گویش‌های گوناگونی که شباهت‌های بسیاری به یک‌دیگر داشتند و زبان‌شناسان آن‌ها را «زبان‌های ایرانی» می‌نامند، متداول شد.

۲۰۴ ۱ قسمتی از برنامه‌های آموزشی و مواد درسی مدارس و آموزشگاه‌ها از قبیل آموختن اصول دین زرتشتی، فراگیری آداب و رسوم دینی و میهنی و مختصری خواندن و نوشتن، همگانی بود. علاوه بر آن، برای گروه‌های مختلف، آموزش‌های ویژه‌ای نیز وجود داشت.

۲۰۵ ۱ هخامنشیان واحدهای وزن و اندازه‌گیری ایلامیان را حفظ کردند و واحدهای تازه‌ای به آن افزودند.

۲۰۶ ۳ از محتوای لوح‌های گلی کشف‌شده از خزانه تخت جمشید معلوم می‌شود که در زمان هخامنشیان، کارگاه‌هایی وجود داشته که متعلق به شاه بودند و اشیاء و مواد خوراکی مورد نیاز کاخ شاهی را تولید می‌کردند. استادکاران و صنعتگرانی از سرتاسر قلمرو پهناور هخامنشی در این کارگاه‌ها مشغول به کار بودند.

۲۰۷ ۴ در عهد هخامنشیان تجارت مانند گذشته، محدود و منحصر به اشیاء تجملی و گران‌قیمت نبود، بلکه شامل انواع مختلفی از مواد اولیه مانند فلزات و چوب، محصولات کشاورزی و دامی و تولیدات صنعتی می‌شد. بخش قابل توجهی از کالاهای تجاری را اجناس مورد نیاز مردم مانند اثاث منزل، ظروف آشپزخانه و مواد خوراکی تشکیل می‌داد.

۲۰۸ ۴ روحانیون مادی که موع نامیده می‌شدند، برگزاری آیین‌های دینی از جمله خواندن نیایش‌ها و سرودها و رسم قربانی کردن را برعهده داشتند.

۲۰۹ ۴ زرتشت با برخی از آداب نیایش رایج در جامعه خود که میراث دوران گذشته بود، مانند قربانی کردن و کشتار بی‌رویه حیوانات به ویژه گاو مخالف بود و برگزارکنندگان آن‌ها را نکوهش کرده است.

۲۱۰ ۲ در دوره اشکانی، یونانی‌تبارانی که در ایران می‌زیستند، بدون هیچ مزاحمتی خدایان خود را می‌پرستیدند. مجسمه‌هایی از این خدایان در کاوش‌های باستان‌شناسی پیدا شده است.

۲۱۱ ۱ در جنگ شدیدی که میان سپاه شاه‌اسماعیل اول و سلطان سلیم عثمانی در دشت چالدران درگرفت، سپاهیان شاه‌اسماعیل، با وجود شجاعت و رشادتی که از خود نشان دادند، در برابر آتش توپخانه و دیگر جنگ‌افزارهای آتشین دشمن کاری از پیش نبردند و شکست خوردند (۹۲۰ ق) و تبریز، پایتخت صفویان برای مدتی به اشغال عثمانی‌ها درآمد.

جغرافیا

۲۳۷ ۲ مرکز و شرق ایران دارای ذخایر و مواد معدنی غنی است، ولی به دلیل این‌که به صورت محدود مورد بهره‌برداری قرار گرفته‌اند، با رشد صنعتی روبه‌رو نبوده‌اند.

۲۳۸ ۳ امروزه زیربنای توسعه اقتصادی یک کشور براساس سیستم حمل و نقل و ارتباطات مناسب آن شکل می‌گیرد.

۲۳۹ ۴ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

(ب) بیش از یک میلیون اثر باستانی و تاریخی در ایران وجود دارد.

(ه) در کشور ما بیش از ۱۶۰ نوع صنایع دستی وجود دارد.

۲۴۰ ۲ شناخت توان‌های جغرافیایی و درک صحیح ظرفیت‌های محیطی ایران، راه‌حل مناسبی برای رسیدن به اهداف توسعه پایدار است.

۲۴۱ ۲ الف) دماوند ← فروملی

(ب) ایران ← ملی

(ج) اتحادیه اروپا ← فراملی

۲۴۲ ۴ ارکان بنیادی یک کشور:

۱- سرزمین ۲- جمعیت ۳- نظام سیاسی

۲۴۳ ۲ دولت‌های غربی معتقدند که تسلط بر منطقه کریمه، فرمانروایی بر دریای سیاه و منطقه اوراسیا است و به همین دلیل، به پیوستن کریمه به روسیه اعتراض دارند.

۲۴۴ ۳ الف) روی مدار ۴۹ درجه شمالی ← کانادا - آمریکا

(ب) یک مرز تطبیقی ← هند - پاکستان

(ج) روی مدار ۳۸ درجه شمالی ← کره شمالی - کره جنوبی

۲۴۵ ۲ در نظام سیاسی تک‌ساخت، کشور به واحدهای سیاسی و اداری کوچک‌تر مانند استان و شهرستان تقسیم می‌شود، اما حکومت مرکزی حدود اختیارات آن‌ها را تعیین می‌کند.

۲۴۶ ۱

۲۴۷ ۱ مکیندر معتقد بود بخش عمده خشکی‌های جهان، سه قاره به هم چسبیده آسیا، اروپا و آفریقا است و جزیره جهانی نام دارد. او در این جزیره جهانی، منطقه خشکی اوراسیا (از رود ولگا در غرب تا سیبری در شرق) را قلعه جهان می‌داند و می‌گفت این منطقه برای قدرت‌های دریایی، غیرقابل دسترس است. مکیندر بخش مرکزی این منطقه را محور یا قلب خشکی جهان نامید.

۲۴۸ ۱ ایران در دریای عمان دو بندر مهم، یعنی بندر جاسک و بندر چابهار را دارد که از قابلیت فوق‌العاده‌ای برای تجارت با جهان و توسعه حمل و نقل دریایی ایران و کشورهای آسیای میانه و قفقاز برخوردارند.

۲۴۹ ۳ کشورهای حائل، یعنی کشورهایی که بین دو یا چند قدرت بزرگ قرار دارند، معمولاً موقعیت آسیب‌پذیری پیدا می‌کنند.

۲۵۰ ۴ بررسی عبارت‌هاک نادرست:

(الف) طول کشورهای طویل حداقل شش برابر عرضشان است.

(ب) کشورهای محاطی، کشورهایی هستند که درون یک کشور دیگر محصور شده‌اند.

۲۲۱ ۱ خط روزگردان در برخی از نقاط انحراف پیدا کرده است تا از مشکلات روز تقویمی در مکان‌های مختلف کشورها یا جزایری که خط از آن‌ها عبور می‌کند، جلوگیری شود.

۲۲۲ ۴ مخاطرات طبیعی با منشأ درون‌زمینی، ناشی از فرآیندهای درونی زمین هستند (دینامیک درونی) مانند زمین‌لرزه و آتشفشان.

۲۲۳ ۲ در شهرهای اصفهان، یزد، کاشان، بَناب و میان‌دوب دوچرخه‌سواری بیشتر رایج است.

۲۲۴ ۴ نیویورک:

$$\begin{array}{r} 135 \\ 15 \\ \hline 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 135 \\ 9 \\ \hline 15 \end{array}$$

هر چه به سمت شرق برویم، ساعت زیاد می‌شود. $5 \text{ صبح} = 20 + 9$
تهران:

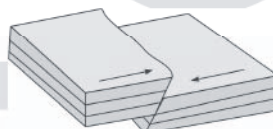
$$\begin{array}{r} 90 \\ 15 \\ \hline 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 90 \\ 6 \\ \hline 15 \end{array}$$

هر چه به سمت غرب برویم، ساعت کم می‌شود. $14 \text{ بعد از ظهر} = 20 - 6$

۲۲۵ ۳ سامانه جی‌پی‌اس که متخصصان در ایالات متحده آمریکا آن را طراحی کرده و در فضا قرار داده‌اند، ابتدا برای مقاصد نظامی تولید شده بود.

۲۲۶ ۲ مدل همگرا

۲۲۷ ۴ به ناحیه‌ای از سطح زمین که روی کانون زلزله قرار دارد، مرکز سطحی زمین‌لرزه گفته می‌شود.

۲۲۸ ۲ الف) میزان تخریب ناشی از یک زمین‌لرزه ← شدت (مرکالی)
(ب) مقدار انرژی‌ای که زمین‌لرزه آزاد می‌کند ← بزرگی (ریشر)

۲۲۹ ۱ کمربند میانی اقیانوس اطلس، در حال باز شدن و گسترش است.

۲۳۰ ۲ علت اصلی لرزه‌خیزی ایران، همگرایی صفحات عربستان و اقیانوس هند - اوراسیا است.

۲۳۱ ۳ شهرها با توجه به چگونگی پیدایش و کارکردهای مختلف خود، شکل‌های مختلف دارند.

۲۳۲ ۳ نقش ارتباطی ← بیشاپور

نقش نظامی ← پیرانشهر

۲۳۳ ۳ بین عرض جغرافیایی ۳۴ تا ۳۹ درجه شمالی، بیشترین شهرها با جمعیت زیاد قرار دارند.

۲۳۴ ۲ اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، سبب ایجاد تنوع فراوان در تولیدات باغی شده است.

۲۳۵ ۱ استان‌های کرمان، خراسان رضوی، یزد، فارس و سمنان، استان‌های اصلی تولیدکننده پسته در ایران هستند.

۲۳۶ ۴ فرش دستبافت ایران به دلیل بافت و نقش و نگار خاص، از اهمیت و شهرت بین‌المللی برخوردار است.

جامعه‌شناسی

۲ ۲۵۱ در جامعه‌های که فرهنگ عمومی جامعه، فرهنگ دینی است، قدرت نامشروع نمی‌تواند مقبولیت داشته باشد.

اعمال سلطه به شیوه فرهنگی که بیشتر مورد رضایت و پذیرش قرار می‌گیرد، در دیدگاه جامعه‌شناسان به **هژمونی** تعبیر می‌شود. تأثیرگذاری بیشتر سلبریتی‌ها در مقایسه با دولت‌ها نتیجه یا پیامد **ارتباطات اجتماعی گسترده آن‌ها در فضای مجازی** است.

۳ ۲۵۲ برخی نابرابری‌ها مانند نابرابری در تحصیلات و ثروت، اجتماعی‌اند؛ یعنی در جامعه ایجاد می‌شوند. برای مثال میزان تلاش افراد یا موقعیت خانوادگی که در آن متولد شده‌اند، آن‌ها را از نظر رتبه نابرابر می‌سازد. برخی تفاوت‌ها مانند تفاوت در قد، هوش، ثروت و تحصیلات، تفاوت‌های رتبه‌ای نامیده می‌شوند و می‌توان افراد را براساس این تفاوت‌ها، رتبه‌بندی کرد؛ یعنی برخی افراد کم‌تر و برخی بیشتر از این ویژگی‌ها برخوردارند.

برخی تفاوت‌ها، تفاوت‌های اسمی نامیده می‌شوند و نمی‌توان افراد را براساس این تفاوت‌ها، رتبه‌بندی کرد. مثلاً برخی افراد سفیدپوست و برخی رنگین‌پوست هستند. این دو گروه از نظر رنگ پوست متفاوت‌اند، اما هیچ‌کدام بر دیگری برتری ندارد. یا زن و مرد از نظر جنسیت با یکدیگر متفاوت‌اند، اما هیچ‌کدام بر دیگری برتری ندارد.

۴ ۲۵۳ در رویکرد عادلانه، مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود، اما جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطه شروع رقابت را یکسان نماید. بدین منظور دولت به نمایندگی از جامعه موظف است نیازهای ضروری همه افراد مانند خوراک، پوشاک و مسکن را تأمین کند.

۲ ۲۵۴ رویکرد عادلانه نه با رهاسازی مطلق موافق است و نه با کنترل مطلق.

غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی موجب می‌شد که گزاره‌های انتقادی و تجویزی یا داوری درباره ارزش‌ها خارج از علوم اجتماعی و غیرعلمی قلمداد شوند. این اعتقاد با عنوان جدایی دانش از ارزش بیان می‌شد؛ یعنی دانش و ارزش دو قلمرو متمایز و متقابل دارند؛ دانش، قلمرو تبیین و در مقابل ارزش، قلمرو تفسیر (خلق و بازسازی ارزش‌ها) معرفی می‌شد.

طرفداران قشربندی (مدل لیبرالی) با طبیعی دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع در پدید آمدن و ادامه یافتن آن را نادیده می‌گیرند و تغییر در آن را چندان امکان‌پذیر نمی‌دانند. به علاوه با تأکید بر کارکردهای قشربندی، آن را تأیید و تثبیت می‌کنند.

۲ ۲۵۵ از درون رویکرد تفسیری، جریان دیگری شکل می‌گیرد که راه‌هایی انسان را نه از درون علم، که در بیرون علم جست‌وجو می‌کند و معتقد است که خود علم با درست و غلط دانستن و خوب و بد کردن امور سلطه‌گری می‌کند، زیرا خوب را به معنای خوب بودن برخی افراد و گروه‌ها و بد را بد بودن برخی دیگر از آنان قلمداد می‌کند.

۱ ۲۵۶ رویکرد مذکور از این نکته غافل است که هر نظریه‌ای درون فرهنگ و تاریخ خود تولید می‌شود و هر فرهنگ و هویتی می‌تواند نظریه‌های متناسب با خود را تولید کند و هیچ فرهنگ و هویتی نمی‌خواهد که موضوع نظریه‌هایی باشد که در زمینه تاریخی و فرهنگی دیگری شکل گرفته‌اند.

۳ ۲۵۷ بررسی عبارت‌هاک نادرست؛ (ب) با غلبه رویکرد تفسیری، سخن از پیوند میان دانش و ارزش به میان آمد. (د) امروزه اگر نبرد نظامی اتفاق بیفتد، در ادامه جنگ فرهنگی رخ می‌دهد.

۱ ۲۵۸ همانندسازی همیشه به صورت یک‌سویه و سخت و خشن انجام

نمی‌شود، بلکه تفاوت‌ها و تمایزات قومی، نژادی و ... می‌توانند از راه دیگری که برخی از جامعه‌شناسان آن را **دیگچه همانندسازی** می‌نامند، ناپدید شوند که در آن تعداد کثیری از گروه‌های درگیر قومی نژادی در ارتباط با هم یک فرهنگ مختلط می‌سازند.

سیاست هویت می‌تواند دو چهره پیدا کند: یا به صورت افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها تأکید می‌کند و سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می‌شود و یا گروه‌های به حاشیه رانده‌شده را به رسمیت می‌شناسد و از آنان حمایت می‌کند. **الگوی تعارف** به معنای شناخت متقابل هویت‌هاست و رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم هجری به دلیل پیروی از آن است.

رسانه‌های آمریکایی، **اسلام‌هراسی** را به عنوان شیوه‌ای برای بسط هژمونی آمریکا به کار می‌برند تا مردم جهان را برای مقابله با اسلام راضی و همراه سازند.

۳ ۲۵۹ هر دو تصویر مربوط به سیاست‌گذاری هویتی هستند.

سیاست هویت می‌تواند دو چهره پیدا کند: یا به صورت افراطی بر تفاوت‌ها و گوناگونی‌ها تأکید می‌کند و سبب چندپارگی سیاسی و فرهنگی درون جوامع می‌شود و یا گروه‌های به حاشیه رانده‌شده را به رسمیت می‌شناسد و از آنان حمایت می‌کند.

جشن سال نوی چینی همراه با نمایش‌ها و تزئین‌هایش فقط رویدادی نمایشی نیست که هر سال در آمریکا برگزار می‌شود، بلکه نماد تداوم و پیوستگی فرهنگی چینی‌ها در آمریکا است (**کثرت هویت‌ها**).

همانندسازی به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه بود؛ به گونه‌ای که همه گروه‌ها همسان شوند. به عبارت دیگر، همانندسازی سیاستی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند.

در جریان پاکسازی قومی در یوگوسلاوی سابق، هزاران مسلمان بوسنیایی جان خود را از دست دادند یا مجبور به ترک شهر و دیار خود شدند (**وحدت هویت‌ها**).

۴ ۲۶۰

رویکرد تفسیری		
موضوع	روش	هدف
کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی
جامعه‌شناسی انتقادی		
موضوع	روش	هدف
کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن	تفسیری، انتقادی و تجویزی	انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن

۳ ۲۶۱ بررسی عبارت‌هاک نادرست؛

(ب) متفکران ایرانی از دهه سی به بعد، در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب و هویت‌های کاذبی که از این طریق ساخته می‌شد، آثاری با عناوینی نظیر غربزدگی و بازگشت به خویشتن، پدید آوردند و برخی از اندیشمندان مسلمان، کتاب‌هایی را درباره خدمات متقابل اسلام و ایران و هم‌چنین فطرت و خویشتن الهی انسان تدوین کردند.

(د) جامعه ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است، به صورت قلب تپنده بیداری اسلامی درآمد. جهان اسلام اینک با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که جهان غرب القا می‌کرد، جست‌وجو می‌کند و به این ترتیب، اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید ظاهر می‌گردد.

۲۶۷ ۱ ایران سرزمینی است که بیش از هفت هزار سال قدمت دارد. در این سرزمین، همواره اقوام مختلفی زندگی کرده‌اند. هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. روایتی از این هویت را در شاهنامه فردوسی می‌توان دید.

۲۶۸ ۱ تبلور تحولات هویتی در شعارهای انقلابی بود. حیات معنوی اسلام، افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب نیز گسترده است.

فرزندآوری نیاز فطری انسان‌ها و تأمین جمعیت، از کارکردهای مهم نهاد خانواده است. ولی ممکن است در مواقعی اختلال در نهاد خانواده، جهان اجتماعی را با کاهش جمعیت مواجه کند.

۲۶۹ ۲ اولین شرط بقای هر جامعه، جمعیت آن است. جمعیت و اقتصاد از عینی‌ترین ابعاد هویت جامعه محسوب می‌شوند. انقلاب‌ها از مهم‌ترین تحولات در هر جهان اجتماعی محسوب می‌شوند. یکی از مهم‌ترین بحث‌ها دربارهٔ انقلاب، دستاوردها و پیامدهای آن می‌باشد.

۲۷۰ ۳ اقتصاد وابسته به نفت از آن جهت که درآمد هنگفت و بدون زحمتی ایجاد می‌کند، باعث شکل‌گیری تولید ملی ضعیف و شکننده‌ای می‌شود که مستقیم و غیرمستقیم وابسته به نفت است؛ دولت بزرگی به وجود می‌آید که می‌کوشد رفاه اقتصادی را به مدد نفت و نه رواج کسب و کار، افزایش دهد و حتی هزینه‌های آموزش و بهداشت را که در بیشتر نقاط دنیا از محل مالیات‌ها پرداخت می‌شود، به کمک درآمدهای نفتی تأمین کند.

۲۷۱ ۳ در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غربگرا به وجود آمد.

انقلاب اسلامی با بازگشت به اسلام و اتکا به فقه سیاسی و اجتماعی شیعی، مسئلهٔ اسرائیل را مسئلهٔ جهان اسلام مطرح می‌کرد. بازگشت به اسلام، اولاً مشروعیت قرارداد کمپ دیوید را در باور مسلمانان، مخدوش کرد؛ ثانیاً مقاومت در برابر صهیونیسم را از موضع اعتقاد اسلامی و با تکیه بر ایمان به خداوند و قدرت الهی آغاز کرد.

با اوج‌گیری جنبش عدالتخانه، منورالفکران غربزده به آن پیوستند و در جریان بست‌نشینی در سفارتخانهٔ انگلستان، نام مشروطه را برای آن برگزیدند.

۲۷۲ ۲ برخورد رقابت‌آمیز عالمان دینی با قاجار، حرکتی اصلاحی بود. آن‌ها برای اصلاح برخی رفتارهای پادشاهان قاجار تلاش می‌کردند. جنبش تنباکو نمونه‌ای موفق از فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی است. این تجربهٔ موفق، فعالیت رقابت‌آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد و به «جنبش عدالتخانه» منجر شد.

جنبش عدالتخانه از آن جهت که ساختار سیاسی جامعه را تغییر می‌داد، یک انقلاب اجتماعی بود.

تعامل عالمان شیعی با قاجار براساس «مقاومت منفی» بود. در مقاومت منفی، حاکمیت پادشاه، ظالمانه و غیرمشروع دانسته می‌شود و همکاری سیاسی با آن، جز در حد واجبات نظامیه انجام نمی‌شود.

انقلاب اسلامی در شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن، به وجود آمدن رویکرد دینی و معنوی به زندگی اجتماعی در جوامع غربی، از دست رفتن اعتبار ارزش‌ها و آرمان‌های پس از رنسانس و شکل‌گیری نظریه‌های افول سکولاریسم مؤثر بود.

۲۶۲ ۲ در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود. این هویت در قالب عناوین قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی، امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک، عرب و فارس تقسیم می‌کند.

انقلاب اسلامی ایران حاصل یک سده مقاومت هویت اسلامی ایران در برابر هجوم سیاسی و اقتصادی غرب بود.

رژیم اشغالگر قدس برای تغییر ترکیب جمعیتی سرزمین‌های اشغالی و بیشتر شدن تعداد یهودیان نسبت به مسلمانان و اجرای طرح‌های توسعه‌طلبانهٔ خود، ضمن حذف فیزیکی اعراب مسلمان و آواره کردن آن‌ها، به جذب مهاجران یهودی از سراسر دنیا و کوچ دادن آن‌ها به سرزمین‌های اشغالی اقدام می‌کند.

۲۶۳ ۳ هدف اسلام تأسیس جهان اجتماعی توحیدی و گسترش آن است.

برخورد جهان غرب با جهان اسلام تجربهٔ جدیدی است که هنوز به پایان خود نرسیده است.

جامعهٔ ایران با بازگشت به هویت اسلامی خود که هویتی مستقل، فعال و اثرگذار است، به صورت قلب تپندهٔ بیداری اسلامی درآمد. جهان اسلام اینک با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که جهان غرب القا می‌کرد، جست‌وجو می‌کند و به این ترتیب، اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید ظاهر می‌گردد.

جهان غرب، هویت خود را براساس اقتصاد شکل می‌دهد و سرمایه‌داری، عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی است.

۲۶۴ ۴ افرادی که مدت زیادی با هم زندگی کرده‌اند، سرگذشت و سرنوشت مشترکی پیدا می‌کنند که به صورت خاطرهٔ جمعی و مشترک درمی‌آید و از نسلی به نسل دیگر انتقال می‌یابد. این خاطره در گذر زمان، متراکم و مستحکم می‌شود و بُعد تاریخی هویت جامعه را می‌سازد.

جامعهٔ فاسق، جامعه‌ای است که اعضای آن عقاید و ارزش‌های حق را می‌شناسند، ولی به آن‌ها پایبند نیستند.

حیات معنوی اسلام، افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب نیز گسترده است و نظریه‌پردازان غربی را که طی قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند، به تأمل و بازبینی نظریات پیشین خود فراخوانده است.

۲۶۵ ۲ افزایش جمعیت یک جهان اجتماعی، به منزلهٔ گسترش فرهنگ و معانی آن است و کاهش جمعیت یک جهان اجتماعی نیز به منزلهٔ محدود شدن گسترهٔ آن است که می‌تواند زمینه‌ساز بسط و تسلط جهان‌های اجتماعی دیگر باشد. از این‌رو تأمین جمعیت مناسب برای جهان‌های اجتماعی، مسئله‌ای هویتی است.

در دیدگاه مستشرقان، هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود.

اقتصادی که درآمد هنگفت و بدون زحمتی ایجاد می‌کند، باعث شکل‌گیری تولید ملی ضعیف و شکننده‌ای می‌شود که مستقیم و غیرمستقیم وابسته به نفت است.

۲۶۶ ۳ انقلاب اسلامی ایران حاصل یک سده مقاومت هویت اسلامی ایران در برابر هجوم سیاسی و اقتصادی غرب بود. بازگشت ایران به اسلام، بازگشت به یک خویش‌ن‌صرفاً تاریخی و جغرافیایی که با اندیشه‌های دنیوی غربی تفسیر می‌شد، نبود؛ بلکه بازگشت به خویش‌ن‌الهی و توحیدی بود.

۲۷۸ ۲ تا پیش از انقلاب اسلامی، هر یک از ده‌ها کشور بزرگ و کوچک مسلمان در حاشیه بلوک شرق یا غرب قرار می‌گرفتند و چگونگی برخوردشان با مسائل مهم جهان اسلام از جمله مسئله فلسطین، تحت تأثیر همین قطب‌بندی بود. برخی کشورهایی که زیر نفوذ بلوک غرب بودند، دولت غاصب اسرائیل را به رسمیت می‌شناختند و یا با آن سازش می‌کردند و برخی دیگر که زیر نفوذ بلوک شرق بودند، جبهه پایداری و مقاومت را تشکیل می‌دادند. گروه‌های مبارز فلسطینی ناگزیر به بلوک شرق می‌پیوستند. بعضی از این گروه‌های فلسطینی هویت مارکسیستی و بعضی دیگر اندیشه‌های ناسیونالیستی داشتند.

۲۷۹ ۱ انقلاب فرانسه در سال ۱۷۸۹ م با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند. انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ م روسیه نیز، گرچه به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی با دیگر انقلاب‌های اروپایی تفاوت داشت، ولی به دلیل سکولار بودن، درون فرهنگ غرب قرار می‌گرفت. دیگر انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی بخش قرن بیستم نیز تقلیدی از انقلاب‌های مدرن بودند.

۲۸۰ ۴ مهم‌ترین پیامد انقلاب اسلامی ایران در جهان اسلام، جنبش‌ها و انقلاب‌های گسترده مردم در کشورهای عربی از سال ۱۳۸۹ ه. ش است که تاکنون به سقوط قدرت‌های سیاسی در چهار کشور عربی منجر شده است. وقوع این انقلاب‌ها، سه دهه بعد از انقلاب اسلامی ایران، نظیر همان وقایعی است که چهار دهه پس از انقلاب فرانسه در کشورهای اروپایی رخ داد.

فلسفه و منطق

۲۸۱ ۴ علم این قبیل موجودات، از طریق استدلال و کنار هم گذاشتن مفاهیم نیست، بلکه عقول حقایق اشیاء را شهود می‌کنند و به مفاهیم و استدلال مفهومی نیازی ندارند.

۲۸۲ ۳ هراکلیتوس از حقیقتی به نام لوگوس سخن می‌گوید که هم به معنای عقل است و هم به معنای نطق.

۲۸۳ ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در دوره اول حاکمیت مسیحیت در اروپا (حدود قرن سوم تا نهم)، بزرگان کلیسا دخالت و چون و چرا کردن عقل را عامل تضعیف ایمان می‌دانستند. (۲) برخی بزرگان کلیسا عقل را امری شیطانی می‌دانستند و در برابر استدلال‌های عقلی می‌ایستادند و می‌گفتند که ایمان قوی از آن کسی است که در برابر شبهه‌های عقل بایستد و در ایمان خود استوار بماند. (۴) بیکن روش تجربی را بهترین راه برای پیشرفت بشر می‌دانست و از فیلسوفان خواست که از بت‌هایی که فلاسفه قدیم برای ما ساخته‌اند، دست بردارند و فقط به آن چه از طریق تجربه به دست می‌آید، تکیه کنند.

۲۸۴ ۴ مخالفت برخی از جریان‌های فکری با عقل، در شکل‌های دیگری ظهور کرد که دو شکل عمده آن عبارت‌اند از: تنگ کردن محدوده اعتبار و کارآمدی عقل در عین پذیرش آن؛ و مخالفت با فلسفه و منطق، تحت عنوان دستاوردی یونانی و غیراسلامی.

۲۸۵ ۱ بسیاری از آرای فیلسوفانی مانند سقراط و افلاطون و ارسطو با آموزه‌های اسلامی سازگاری دارد.

۲۷۳ ۴ انقلاب اسلامی در شکل‌گیری یا گسترش اندیشه‌های پسامدرن، به وجود آمدن رویکرد دینی و معنوی به زندگی اجتماعی در جوامع غربی، از دست رفتن اعتبار ارزش‌ها و آرمان‌های پس از رنسانس و شکل‌گیری نظریه‌های افول سکولاریسم مؤثر بود.

کشورهای غربی در نخستین نظریه‌پردازی‌های خود، فروپاشی بلوک شرق را به شکل‌گیری نظم نوین جهانی بر مدار یک قطب واحد معنا می‌کردند. نظریه «پایان تاریخ» فوکویاما همین معنا را القا می‌کرد. هنگامی که قاجار به دلیل اثرپذیری از دولت‌های استعماری به جای مقاومت در برابر بیگانگان، به قراردادهای استعماری روی آوردند، «مقاومت منفی» به سوی «فعالیت رقابت‌آمیز» تغییر کرد.

۲۷۴ ۴ جنبش عدالتخانه فقط به دنبال اصلاح کار یا رفتار خاصی از پادشاه نبود، بلکه اصلاح شیوه زمامداری او را هدف قرار داده بود. این جنبش با توجه به شرایط داخلی و خارجی در پی تأسیس مجلسی بود که قوانین عادلانه الهی را تدوین کند و شاه را ملزم سازد که در چارچوب این قوانین عمل کند. منظور عالمان مسلمان از مشروطه، مشروط کردن حاکمیت به احکام عادلانه الهی بود، اما منورالفکران، مشروطه را نوعی حاکمیت سکولار مانند انگلستان می‌دانستند.

فعالیت اجتماعی - سیاسی	ویژگی	نمونه تاریخی
مقاومت منفی	همکاری با حاکم نامشروع در حد واجبات نظامیه	تدوین رساله‌های جهادیه
فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی	اصلاح رفتار حاکمان یا ساختار حکومت	جنبش تنباکو
انقلاب اجتماعی	تغییر ساختار سیاسی	جنبش عدالتخانه، انقلاب مشروطه

۲۷۶ ۲ بررسی عبارتهای نادرست:

(الف) انقلاب اسلامی، نخستین انقلابی بود که بعد از انقلاب فرانسه اتفاق می‌افتاد؛ زیرا هیچ‌یک از انقلاب‌هایی که پس از انقلاب فرانسه رخ داده بودند، یک انقلاب جدید نبودند، بلکه همه در جهت بسط و گسترش انقلاب فرانسه بودند. (د) پس از گذشت بیش از هفتاد سال از انقلاب مشروطه و نیم قرن از حاکمیت پهلوی، انقلاب اسلامی ایران رخ داد. امام خمینی (ره)، انقلاب را هنگامی آغاز کرد که شاه تحت حمایت دولت‌های غربی بود و مأموریت حفظ امنیت منطقه را به عهده داشت. روشنفکران چپ نیز از صحنه رقابت‌های سیاسی داخلی کشور حذف شده بودند.

۲۷۷ ۳ امام خمینی (ره) به عنوان یک مرجع دینی، مردم و عالمان را از موضع مقاومت منفی به فعالیت رقابت‌آمیز بازگرداند. این فعالیت رقابت‌آمیز، با اعتراض به کاپیتولاسیون و رفتار استعماری شاه آغاز شد، ولی در حد یک حرکت اصلاحی نماند و به صورت یک حرکت انقلابی درآمد که حذف شاهنشاهی و تحقق حکومت اسلامی را دنبال می‌کرد.

شکل‌گیری انتفاضه و جنبش‌های جدید اسلامی در فلسطین، جهاد اسلامی افغانستان در برابر حکومت وابسته به بلوک شرق، تشکیل جبهه نجات اسلامی در الجزایر و پیروزی اسلام‌گرایان در انتخابات ۱۹۹۰ م این کشور، نمونه‌هایی از حرکت‌ها و جنبش‌های اسلامی در جهان اسلام است که تحت تأثیر انقلاب اسلامی ایجاد شد.

مشکل عدالتخانه این بود که رفتار عادلانه را به کسانی تحمیل می‌کرد که با معیارهای الهی به قدرت نرسیده بودند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) فلسفه دانش و شاخه‌ای از معرفت است که هر فردی از هر ملت و نژادی می‌تواند وارد این شاخه از دانش بشود.
 ۳) در درستی و نادرستی یک دانش فقط استدلال است که داور می‌کند، نه یونانی یا ایرانی و یا چینی بودن.
 ۴) در دانش فلسفه، بهره‌گیری از دستاوردهای متفکران دیگر ضروری است.

۱ ۲۸۶ بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ و ۳) فلاسفهٔ مسلمان عقل را در کنار حس و قلب، یکی از ابزار معرفت می‌دانند.
 ۴) فلاسفهٔ مسلمان، وحی را عالی‌ترین مرتبهٔ شهود می‌دانند.

۴ ۲۸۷ بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) دانشمندانی که موضوعات اعتقادی دین را با استدلال و منطق مورد بحث قرار می‌دهند، متکلم نامیده می‌شوند.
 ۲) حیات عقلی مسلمانان از همان ابتدای ظهور اسلام آغاز شد و بعد از دو قرن، به حیات فلسفی انجامید.
 ۳) نهضت ترجمهٔ متون که از قرن دوم هجری آغاز شد، یکی دیگر از زمینه‌های شکل‌گیری حیات فلسفی در جهان اسلام بود.

۴ ۲۸۸ بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ و ۲) به عقیدهٔ فارابی، مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد؛ لذا هدف اصلی جامعه و مدینه، سعادت در دنیا و آخرت است.
 ۳) فارابی مدینهٔ فاضله را به بدنی سالم تشبیه می‌کند که هر عضو آن متناسب با ویژگی خود وظیفه‌ای دارد و آن وظیفه را به نحو احسن انجام می‌دهد. همان‌گونه که در اعضای بدن، برخی بر برخی تقدم دارند، برخی از اعضای جامعه نیز بر برخی دیگر مقدم‌اند؛ مثلاً همان‌طور که قلب بر همهٔ اعضای بدن ریاست دارد، در مدینهٔ فاضله هم کسی باید بر دیگران برتری داشته باشد و بر آنان ریاست کند.

۴ ۲۸۹ دانشمندانی که موضوعات اعتقادی دین را با استدلال و منطق

- مورد بحث قرار می‌دهند، متکلم نامیده می‌شوند. پس حیات عقلی مسلمانان از همان ابتدای ظهور اسلام آغاز شد و بعد از دو قرن، به حیات فلسفی انجامید.
 نهضت ترجمه منحصر به دانش فلسفه نبود، بلکه علوم گوناگون از قبیل منطق، فلسفه، نجوم، ریاضیات، طب، ادب و سیاست را هم شامل می‌شد و در نتیجهٔ آن، کتاب‌های فراوانی از زبان‌های یونانی، پهلوی، هندی و سریانی و در رشته‌های مختلف علمی ترجمه شدند.

در فلسفه نیز یادگارهای فیلسوفان بزرگ یونان را آموختند و با نقد و بررسی آرای آن حکیمان، نظام فلسفی نوینی را سامان بخشیدند که ضمن برخورداری از آرای افلاطون و به خصوص ارسطو، دربردارندهٔ اندیشه‌های جدیدی بود که تا آن روزگار سابقه نداشت.

۱ ۲۹۰

فارابی انسان را مدنی بالطبع می‌داند و از نظر او مسیر سعادت انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد. هم‌چنین او مدینهٔ فاضله یا جامعهٔ آرمانی خود را به بدن سالمی تشبیه می‌کند که هر عضو آن به نحو احسن عمل می‌کند.

۲ ۲۹۱

برای این‌که با دو مفهوم بتوان یک قضیهٔ منفصل حقیقی ساخت، باید بین آن‌ها تباین برقرار باشد و حالت سومی متصور نباشد که فقط در گزینهٔ (۲) این‌طور نیست.

۳ ۲۹۲

برای این‌که قضیه‌ای منفصل باشد، باید انفصال بین دو نسبت وجود داشته باشد. و برای انفصال باید نسبت عموم و خصوص من‌وجه یا تباین بین محمول‌ها برقرار باشد که فقط در گزینهٔ (۳) نسبت عموم خصوص من‌وجه وجود دارد.

۱ ۲۹۳

اگر بخواهیم از دو قضیهٔ حملی با «یا» شرطی منفصل بسازیم، حتماً باید محمول‌های آن‌ها هرگز با هم صادق نشوند یا هرگز با هم کاذب نشوند یا هرگز با هم صادق و با هم کاذب نشوند، بنابراین محال است رابطهٔ این محمول‌ها تساوی باشد، زیرا دو مفهوم «متساوی» همواره با هم صادق و با هم کاذب می‌شوند، اما اگر نسبت بین محمول‌ها «تباین» باشد، چون هرگز با هم صادق نمی‌شوند، پس شرطی منفصلی که ساخته می‌شود «مانعهٔ الجمع» یا «حقیقی» خواهد بود، ولی نمی‌تواند «مانعهٔ الرفع» باشد.

۱ ۲۹۴

قضیهٔ مذکور یک قضیهٔ شرطی مانعهٔ الجمع است که از صدق یک طرف، کذب طرف دیگر نتیجه می‌شود که در گزینهٔ (۱) آمده است.

۲ ۲۹۵

اگر قضیه منفصل مانعهٔ الجمع باشد، از وضع هر یک از دو جزء، رفع جزء دیگر نتیجه می‌شود، ولی از رفع هر یک از دو جزء نمی‌توان نتیجه‌ای گرفت.

۴ ۲۹۶

صدق نتیجه در قیاس معلول اعتبار و صدق مقدمات با هم است.

۲ ۲۹۷

لزوماً دخالت احساسات در یک تصمیم‌گیری باعث مغالطهٔ توسل به احساسات نمی‌شود.

۴ ۲۹۸

قضیهٔ شرطی، شرط و جواب شرط دارد که در گزینهٔ (۴) هر دو ذکر شده‌اند. اگر می‌خواهی رسوا نشوی (شرط)، هم‌رنگ جماعت شو (جواب شرط).

۲ ۲۹۹

قیاس استثنایی از یک قضیهٔ شرطی و یک قضیهٔ حملی تشکیل می‌شود که قضیهٔ دوم به قضیهٔ اول استثنا وارد می‌کند. با این وصف، نتیجهٔ قیاس استثنایی همواره یک قضیهٔ حملی است.

۳ ۳۰۰

اگر مجید ایرانی باشد، آن‌گاه یا تهرانی است یا تبریزی. تالی این قضیه، شرطی منفصل مانعهٔ الجمع است.

شرطی منفصل مانعهٔ الجمع

{	- ← +
	? ← -
	+ → -
	- → ?

۱ ۳۰۱

انسان با مفهوم «اخلاق» آشناست (فطری است) و کسب نمی‌شود) و می‌تواند خوب و بد اخلاقی را درک کند (معنای اخلاق). همین مسئله را می‌توان یکی از وجوه تمایز انسان از سایر موجودات دانست. این ویژگی آن قدر مهم است که برخی متفکران انسان را بر اساس همین ویژگی تعریف کرده و گفته‌اند: انسانی موجودی است اخلاقی که حسن و قبح را درک می‌کند و کارهایی براساس این درک انجام می‌دهد.

۳ ۳۰۲

کارهای انسان را به دو دسته می‌توان تقسیم کرد: کارهایی که انسان آن‌ها را برای رفع نیازهای خود انجام می‌دهد، از قبیل خرید، کار، خواب و استراحت، آشپزی و ورزش و تفریح. این قبیل کارها را که به طور عادی برای رفع نیازهای طبیعی انجام می‌شود، «فعل طبیعی» می‌نامند. دستهٔ دیگر کارهایی هستند که مورد ستایش و تحسین یا خدمت و سرزنش واقع می‌شوند؛ مانند احسان و کمک به دیگران، ایثار و فداکاری و مبارزه با ظلم و نابرابری. این قبیل کارها را «فعل اخلاقی» می‌گویند.

تنها گزینهٔ (۳) جهت برطرف کردن نیاز شخصی فرد است و بقیه برای دیگران است.

روان‌شناسی

۳۱۱ ۲ در گزینه (۲)، متغیرهای روان‌شناختی احساس ناتوانی و ناامیدی پیامد بیماری جسمانی فشار خون بالا هستند، در صورتی‌که در سایر گزینه‌ها، متغیرهای روان‌شناختی عامل ایجاد بیماری‌های جسمانی هستند.

۳۱۲ ۳ علائم هیجانی ← ترس، عصبانیت و ...

علائم شناختی ← از دست دادن و نداشتن تمرکز، مشکلات حافظه و ...

علائم رفتاری ← فرار کردن، گریه کردن، فریاد زدن و ...

۳۱۳ ۱ شمردن اعداد ← روش سازگارانه کوتاه‌مدت

برنامه‌ریزی زمان‌بندی شده ← روش سازگارانه بلندمدت

به خاطر آوردن یک رویداد خوشایند یا یک بیت شعر خوشایند ← روش سازگارانه کوتاه‌مدت

۳۱۴ ۴ هر سه گزینه (۱)، (۲) و (۳) نشان‌دهنده فشار روانی منفی هستند و علائمی مانند عصبانیت، فراموشی (مشکل در حافظه) و از دست دادن تمرکز را به وجود آورده‌اند. اما فشار روانی حاصل از موقعیت مورد نظر در گزینه (۴)، نشان‌دهنده فشار روانی مثبت است، زیرا پیامد آن مطلوب و سازنده است.

۳۱۵ ۳ شوخی، به عنوان یک روش مقابله سازگارانه، در مواردی استفاده می‌شود که امکان از بین بردن مشکل در کوتاه‌مدت وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) هنگام روبه‌رو شدن با موقعیت فشارآور، فرد ابتدا براساس برداشت اولیه خود، آن را ارزیابی می‌کند و از خود می‌پرسد: آیا خطری مرا تهدید می‌کند؟
(۲) فشار روانی عبارت است از نیاز برای دوباره سازگار شدن با شرایط جدید زندگی.
(۴) فردی که به دلیل ترس از شکست، ازدواج را رها می‌کند، از روش تکانشی استفاده نکرده است.

۳۱۶ ۴ دوری و اجتناب از رفتارهای پرخطر جنسی، مصرف سیگار، الکل و تغذیه ناسالم، نشان‌دهنده تأثیر غیرمستقیم مذهب بر افراد است. گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) نشان‌دهنده تأثیر مستقیم مذهب بر افراد هستند.

۳۱۷ ۳

الف سلامت شویه زندگی کاملاً سالم سبب
شویه زندگی نسبتاً سالم
میانه نسبتاً شدید
ناتوانی کامل و شدید
ب ناتوانی مرگ قرمز

۳۱۸ ۱ نمره ۳۰ تا ۴۹ ← آسیب‌پذیر ← نمره خانم محمدی = ۴۲
۷۵ به بالا ← خیلی آسیب‌پذیر و نیاز به مراقبت‌های ویژه ← نمره آقای سعیدی = ۸۳

۵۰ تا ۷۰ ← جداً آسیب‌پذیر ← نمره آقای رضایی = ۵۷

۳۱۹ ۳ تغذیه مناسب معرف روش مقابله سازگارانه بلندمدت است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) ترک موقعیت ← روش مقابله سازگارانه کوتاه‌مدت
(۲) خوردن یک لیوان آب خنک ← روش مقابله سازگارانه کوتاه‌مدت
(۴) گفتن عبارت «ایست!» (در این جا «بس است» به کار رفته است.) ← روش مقابله سازگارانه کوتاه‌مدت

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) سبک زندگی، مجموعه الگوهای رفتاری و شناختی است که افراد معمولاً در زندگی روزمره از آن‌ها استفاده می‌کنند.
(۳) همه افراد نیاز به رژیم‌های غذایی خاص سن و جنس خودشان دارند و به تناسب رشد، نوع رژیم افراد تغییر می‌کند.
(۴) کوچک‌ترین بخش هرم غذایی، شامل روغن، چربی و شیرینی می‌شود.

۳۰۳ ۴ فعل طبیعی: کارهایی که انسان آن‌ها را برای رفع نیازهای خود

انجام می‌دهد، از قبیل خرید، کار، خواب و استراحت، آشپزی و ورزش و تفریح. این قبیل کارها را که به طور عادی برای رفع نیازهای طبیعی (نه صرفاً جسمی) انجام می‌شود، «فعل طبیعی» می‌نامند. برای مثال، تفریح نیاز جسمی نیست و به روان انسان مربوط است.

۳۰۴ ۲ یکی از مسائلی که توجه فلاسفه را به خود جلب کرده، تفاوت

فعل طبیعی و اخلاقی است. پرسش اصلی این است که چه ویژگی‌هایی در افعال دسته نخست وجود دارد که باعث می‌شود آن‌ها را «افعال طبیعی» بدانیم؟ در مورد دسته دوم چطور؟ ... آیا اصول اخلاقی بسته به تحول و تفاوت فرهنگ‌ها و جوامع، متغیر و متفاوت‌اند؟

گزینه (۲) مصداق فعل اخلاقی است که بررسی آن، وظیفه علمای اخلاق است.

۳۰۵ ۳ افلاطون دیدگاه‌های اخلاقی خود را در آثاری مانند

«جمهوری»، «قوانین»، «پروتاگوراس» و «گرگیاس» بیان کرده است.

۳۰۶ ۳ فعل اخلاقی اگر در جهت سعادت حقیقی باشد، فضیلت

محسوب می‌گردد و اگر برخلاف سعادت باشد و باعث شقاوت گردد، رذیلت و بدی شمرده می‌شود.

۳۰۷ ۳ از نظر افلاطون و ارسطو سه قوه اصلی در وجود انسان فعال

است: «قوه شهوت» که انسان را به سوی لذایذ و امیال مختلف فرا می‌خواند؛ «قوه غضب» که انسان را در برابر خطرها و موانع دعوت به ایستادگی و عکس‌العمل می‌کند و «قوه عقل» که خوب را از بد تشخیص می‌دهد و سعادت واقعی را شناسایی می‌کند. شجاعت صفتی برای حد اعتدال غضب است.

۳۰۸ ۲ در وجود انسان سه قوه اصلی فعال هستند: «قوه شهوت» که

انسان را به سوی لذایذ و امیال مختلف فرا می‌خواند؛ «قوه غضب» که انسان را در برابر خطرها و موانع دعوت به ایستادگی و عکس‌العمل می‌کند و «قوه عقل» که خوب را از بد تشخیص می‌دهد و سعادت واقعی را شناسایی می‌کند.

گزینه‌های (۱) و (۳) درباره غضب صحیح هستند، اما شهوت به خودی خود انسان را به انحطاط نمی‌کشاند، بلکه خروج آن از حد اعتدال است که باعث شقاوت انسان می‌شود.

۳۰۹ ۳ ارسطو کتابی تحت عنوان «اخلاق نیکوماخوس» دارد که

شاید بتوان آن را اولین کتاب مستقل در اخلاق به شمار آورد. نیکوماخوس فرزند ارسطو بود و ارسطو این کتاب را برای تربیت او نوشته است.

۳۱۰ ۱ وی می‌گوید اگر عقل حاکم باشد، قوه شهوت پا از گلیم خود

درازتر نمی‌کند و «خویشتن‌داری» پیش می‌گیرد، قوه غضب منصف به «شجاعت» می‌شود و عقل نیز به صفت «حکمت» می‌رسد. برآیند و نتیجه چنین سامانی، برقراری «عدالت» میان قوای عقل و شهوت و غضب و در سراسر شخصیت انسان است. پس انسانی که آراسته به چهار فضیلت «حکمت»، «خویشتن‌داری»، «شجاعت» و «عدالت» است، نیک‌بخت است؛ این معیار میان همه انسان‌ها مشترک و ثابت است و با گذشت زمان تغییر نمی‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) او این معیار را ثابت و تغییرناپذیر می‌دانست.

(۳) عدالت بین هر سه قوه برقرار می‌شود.

(۴) او باید میان این سه قوه اعتدال برقرار کند.